

őjárásjelentés.

mbirek.

ovellái: 1. Ik-
koldus. Felol-

időjárás- és

lyvasása: „Ut-

és keringők.

y. 2. Eysler

: A királyné

5. A kedves

berger: Ke-

perettől. 7.

J.

rseny. 1. Se-

Belloni: La

A unos ojos.

5. Ries: La

A szevillai

llangó-kisasz-

9. Song wit-

i: Bohémélet.

12. Halévy:

r keringő.

red hangver-

ői zene.

est.

25: Olasz-est.

rajáték.

oztató zene.

nikus hang-

st. Egy egy-

is-ünnep.

ikus zene.

sek:

Svejk

a nagy

i.

en humoros.

ny méltán so-

halhatatlanná

t. Három film

t ebből a re-

ik, aki olyan

nek is elme-

nberekről. In-

ogy a könny

l. Ára 95 lej.

KELET

YABAN

tesek

es szörme gal-

V. Jánky, Fő.

Kolozsváron

eső árak, uta-

stetik novem-

szobás lakás.

kel, központ

konyha kiadó.

zu ucca 19.

Zsibón meg-

avéváz, étte-

ndezve. Kitű-

Utazó urak-

ártfogást ké

alád örökb

meket. „Kitű-

ENZACIOJA

J.K. KAP-

T KÖNYV-

XIII EVF. * SZAM 224
Cluj—Kolozsvar, 1930
október 16 Csütörtök
5691 ÉV - TISRI 24

Az Uj Kelet
és bánáti 400

Clkkeink
forrás meit Disztér 2. II. e. 8.

Kéziratokat
és megörzést

Ramasetter Robert

BUDAPEST

TAXA POSTALĂ
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/929



Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassal
ucca) 10. szám. Telefon: 9 77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lej
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Nyugaton a helyzet — nyugtalan

— Külpolitikai figyelő —

Amerre a szem néz, mindenütt nyugtalanágok, erjedések tarkítják az „európai egyensúly” látszólagos szürkéségét. Spanyolország az a legújabb hatalmas európai terület, amelyen a diktatúra megbukása óta egyre gyorsabban érik a torrongások, illetőleg a forradalmak vetése. Amióta Primo de Rivera otthagya diktatori székét s Berenguer kormánya vette át a kormányzás gyepöljét, — azóta azok a szenvedélyek, amelyeket a diktatúra csak felszínesen nyomott el, még hatalmasabba duzzadtak s a jelek szerint egy hatalmas politikai forradalomra alakulnak. E pillanatban még nem tudjuk, hogy Spanyolországban csupán egy köztársasági forradalom van-e kialakulóban, vagy pedig szociális forradalom készül-e. A cenzura, amely mindent elkövet az irányban, hogy a helyzetnek megfelelő hírek ne kerüljenek ki Spanyolországból, azt bizonyítja, hogy a helyzet nagyon komoly s a kormánynak rosszul áll a szeméje. A spanyol forradalom győzelme kétségen kívül magával hozza a jelenlegi spanyol dinasztia bukását s ezzel Európa egyik legnagyobb országában teszi győzelme s köztársasági akaratot. Nagyon valószínű, hogy a forradalmi mozgalmak mögött szintén gazdasági természetű elégedetlenség húzódik meg — s akár sikerül levérni a forradalmat, akár diadalmaskodni fog: ezek a gazdasági problémák fogják dominálni az elkövetkező kormányzat politikáját és tevékenységét.

A lappangó polgárháború képét mutatja Ausztria is. Bár a Heimwehr, különösen a keresztényszocialisták és főleg Schöber volt kancellár elpártolása óta, már nem rendelkezik többé azokkal az erőkkel, amelyek győzelmét és puccsista törekvéseit sikerrel biztatták: nem valószínű, hogy a küzdelmet, amelyet Ausztria jelenlegi alkotmánya ellen folytat, minden további nélkül feladja. Egy bizonyos azonban és pedig az, hogy Ausztria józan polgársága a Heimwehr legutóbbi ténykedései óta elvesztette hitét eme antiszemita alakulat célkitűzéseinek célravezetőségében s ma már inkább a szocialisták felé orientálódik, vagy legalább is: a keresztényszocialisták balszárnya felé. Ez a körülmény, amennyiben Stahremberg herceg, az utolsó pillanatban nem vetemedik valamilyen államasinyre, alaposan meggyöngíti a fasizta osztrák pártok kilátásait s nem lehetetlen, hogy ismét a demokrácia esélyeit erősíti meg a kis Ausztriában.

Egész Európa a berlini események hatása alatt áll. Az az attak, amelyet hétfőn a nemzeti szocialisták és kommunisták közösen intéztek a birodalmi gyűlés ellen, annak a jele, hogy a békeszerződések igazságtalanságai, az elviselhetetlen terhek a német tömegekben megerősítették részben a revans gondolatában való hitet, részben pedig az angol és francia pénzügyi diktatúra ellen való forradalmi harc szükségességét. Ha a rendőrségnek sikerült is egyelőre a kommunista és hitlerista rombolásoknak gátat szabni, — ez korántsem jelenti azt, hogy a német polgári pártok s a szociáldemokraták rövidesen nem lesznek kénytelenek az egész világ színe előtt a jóvátetelek újabb revízióját követelni, mint a német polgárháború és felfordulás egyetlen ellenszerét. A békekötések sérthetlenségét hirdető nyugati hatalmak, így elsősorban Franciaország és Anglia, rövidesen rá kell eszméljenek

arra, hogy az európai béke nem csupán hatalmi biztosítékokon, hanem elsősorban a megnyomorított népek tömegeinek lelki egyensúlyán nyugszik. Ugy Franciaország, mint Anglia politikusainak be kell látniok, hogy Németország belső békéje nemesak a német rendpártok hatalmi erején, hanem az ő belátásukon és — önzésük helyett — a méltányosság el-

vének elismerésén mulik. Ha ezt nem látják be, úgy egészen valószínűtlen az a feltevés, hogy a német polgári pártok hosszú ideig fognak tudni ellentállani a forradalmi mentalitással telített tömegek akaratainak, amelyek végleg le akarják rázni magukról az elviselhetetlen terheket s a békeszerződések előírásából még a legminimálisabbakat sem

akarják akceptálni. Tudniok kell a nyugati hatalmaknak azt is, hogy egy németországi felfordulás esetén: saját népük körében is kivirágozhatnak mind azok az elkéseredések, amelyeket a hosszantartó munkanélküliség és elégedetlenségek bennük is hatalmasra duzzasztottak. Tudniok kell, — csak az a kérdés, hogy fogják-e tudni . . .

Maniu megindokolja a chemaristák előtt váratlan visszavonulását:

„Ha valaki bűnös a lemondásomban, úgy az egyedül én vagyok: kérem, bocsássanak meg ezért a bűnömért...”

A volt miniszterelnök ismételten hangoztatta, hogy kizárólag egészségügyi okok késztették a távozásra — „Nem bírtam már pihenés nélkül dolgozni...” — A volt miniszterelnök Badaconsyba utazott, ahonnan vasárnap tér vissza Kolozsvárra, hogy részt vegyen az egyetemi ünnepeken

Cluj—Kolozsvar, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Maniu Gyula volt miniszterelnök ma reggel fél nyolc óra körül Kolozsvárra érkezett. Tegnap még az ország ura volt, ma „egyszerű” képviselő. Váratlan visszavonulását oly misztérium fedi, amelynek nyitját hiába keresi egy egész ország. Alig néhány hónappal ezelőtt tette azt a kijelentést, hogy pártja a kormányzásnak csak a kezdetén áll még, aztán egy szép napon elutazik Szimájába, benyújtja lemondását és kiadja kezéből a gyeplőt. És mindez mosolyogva, egyszerűen, az emóciónak minden külsőleg látható nyoma nélkül, mintha semmi sem történt volna . . .

(Ez most politikai kérdés... Maniu egészségügyi okokra való hivatkozással nyújtotta be lemondását... És Maniu ezt tudja, mert mosolyogva válaszol:) — Köszönöm, rosszul... (Itt az igazság kedvéért meg kell jelezni, hogy jobban néz ki, mint legutóbb.) Igy hát a lemondás indokolt volt... és az interjúkésrdés indokolatlan. — Egyébként azonban szívesen látom az urakat, foglaljanak helyet...! — mondja Maniu. Megtudjuk, hogy ma délután Badaconsyba utazik és ott tölti idejét vasárnapig, amikor is visszatér

Kolozsvárra, hogy résztvegyen az egyetem jubiláris ünnepeiben. Az ünnepségekre maga Károly király hívta meg Maniut azon az audiencián, midőn lemondását elfogadta. Azután egyenesen külföldre utazik. Egy hónapot Bécsben fog eltölteni, háziorvos: dr. Sturza szanatóriumában. Egy újabb hónapot az üdülésnek fog szentelni Maniu Gyula a francia Rivierán. A harmadik hónapot utazással fogja eltölteni és meglátogatja az összes közép-európai metropolisokat: elsősorban Bécs, Berlin, Prágát, Belgrádot.

A Chemarea bucsuja a lemondott miniszterelnöktől

Csöngetnek: dr. Hatiegan Emil, az új munkaügyi miniszter és dr. Popa Adam vármegyei prefektus kérnek bebocsást. Jelentik, hogy a Chemarea, a nemzeti parasztpárt ifjúsági szervezetének egy küldöttsége akarja Maniut üdvözölni. Valóban: a Boila-villa bejárója előtt mintegy kétszáz főnyi tömeg sorakozott fel időközben. Maniu kimegy eléjük a villa terraszára, ahol harsány éljenzés fogadta. A csoport vezetője: Hariton Moldovan virágosokot nyújt át a volt miniszterelnöknek, akit lendületes szavakkal üdvözöl. Visszapillantást vet a Chemarea négy évvel ezelőtt történt megalakulására, a nemzeti parasztpárt győzedelmes küzdelmeire, majd így folytatja:

Maniu meghatottan köszönte meg az üdvözlést, majd lemondásának körülményeiről beszélt, válaszképpen az üdvözlőbeszéd azon passzusára: „... amelynek okait nem akarjuk kutatni...”

„Ha valaki bűnös a lemondásomban — egyedül én vagyok” — Kérem, legyenek meggyőződve arról és mondják meg mindenkinek, hogy az én lemondásomnak kizárólag személyi és egészségügyi okai vannak. Minden ezzel ellenkező híresztelés közönséges koholmány, vagy rosszakaratu rágalom lehet csupán. Évtizedeken keresztül szakadatlanul harcoltunk a román nép nemzeti felszabadulásáért és midőn ez megvalósult, tíz éven át küzdöttünk népünk politikai emancipációjáért. E harcok és a kormányzás nehéz két esztendeje nem esoda, ha megviselték szervezetemet... Most már nem bírom nélkülözni a pihenést és nyugalmat és hála vagyok Öfelségének, hogy megadta nekem a lehetőséget és szabadságot arra, hogy visszavonuljak... Ha valaki bűnös tehát abban, hogy én lemondtam, úgy az egyedül én vagyok és kérem Önöket, hogy bocsássanak meg nekem ezért a bűnömért.

A belpolitikában semmilyen változás nem történt — A belpolitikában egyébként semmilyen változás nem történt. A nemzeti parasztpárt az uralkodó teljes bizalmát élvezti s olyan parlamenti többséggel fölött Folytatás a harmadik oldalon.)

— Fáradt vagyok... — csak ennyit mondott barátainak, ennél többet ellenfelei sem tudnak — de senki sem hiszi el és Jorgától egészen Bratianu Vintiláig találgatják a titkot, amelyet egyelőre biztosan őriz a színajai Foisor-kastély királyi fogadószobájában.

Nem volt díszes fogadtatás A nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozata nagy fogadtatásra készült, dokumentálva azt, hogy a párt kitartó vezére mellett, Maniu kivánságára azonban lefújták a demonstrációkat és így Kolozsvármegye prefektusán kívül csak legszűkebb hozzátartozói várták a pályaudvaron. A volt miniszterelnök Boila Romulus professor lakására hajtott, családi körbe vonult vissza és meghagyta, hogy senkinek sem áll rendelkezésére. Így mondja legalább is Boila professor, miközben a villa belső emelet folyosóján feltűnik a volt miniszterelnök. Meglát bennünket, mire lesiet és üdvözöl, azzal a lekötőlező udvariassággal, amely az ellenzéki vezért és a miniszterelnököt éppúgy jellemezte, mint most a „fáradt” pártvezért, szívesen áll a sajtó rendelkezésére.

— Mi újság van Kolozsváron? — kérdi Maniu. — Semmi különösebb. Inkább nekünk volna kérdeznünk valónk... Expressz-intervju az ex-miniszterelnökkel Szinte kétségbeesett arccal emeli fel tiltakozásra mindkét karját: — Csak nem akar kérdeznünk...? — Csupán azt, elnök ur, hogy s mint szolgál az egészségre?

Pillanatsfelvétel egy nemzetközi gyorsvonaton

Bécs, szeptember végén. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától). Meggyőződtem, hogy szenzációs regényt lehetne írni a nemzetközi vonatok életéről. Amíg például a müncheni D-Zug befut a budapesti keleti pályaudvar üvegkupolája alá, a jó megfigyelőnek rengeteg alkalma nyílik a különböző nemzetiségű, fajtájú emberek életmegnyilvánulásait emlékeztében megfigyeltetni. Angolok, franciák, németek, osztrákok, magyarok zsufolódnak egymás mellett a Pullmann-kocsik folyosóin, a bársonyüléseken, az étkezőkocsiban s mindegyiknek van egy-egy jellegzetes gesztusa, mosolya, fintora, vagy kijelentése.

Amikor Salzburgba befutott a müncheni gyors: már minden kocsi zsufolóság tömve volt. Nem tartottam egyébre igényt, csak arra, hogy podgyaszomat elhelyezhessem az egyik fülké polcán. Már azt hittem, hogy ez a kísérletem is hiábavalónak bizonyul, amikor egy vadászhús, nagybajszu, kékszemű bécsi egyszerre csak rányitotta gyermekes mosolytól fénylő tekintetét, felemelkedett helyéről, kivette kezéből a súlyos táskát s ő maga helyezte fel a polcra. Rögtön megkérdezte, hogy idegen vagyok-e s amikor igennel válaszoltam, szinte atyai gondossággal vett pártfogásába. A vadászhús bécsi a Salzkammergutból volt hazatérőben Bécsbe, lábait súlyos hegymászó cipő fedte s mintha sorsdöntő problémáról volna szó, aziránt érdeklődött, hogy láttam-e Königsseet? Amikor erre is igennel feleltem, jóságos kék szemei újra megcsillantak, zsebeiből egy konyakos üveget vett elő s mintha jutalomra volnék érdemes, megkínált a szíverősítőtől. Később szavaiból arra a megállapodásra jutottam, hogy ezt a fölöttébb meleg szimpátiát a számban fityegő virginia-szivarnak köszönhetem, amelynek nagyszerűségéről az öreg ur értelmes lírai költeményt vágott ki. Mintha azt akarta volna mondani, hogy nehéz az élet ebben a kis, megnyomorított Ausztriában, különösen egy öreg, császárhű nyugdíjas számára, de amíg van virginia-szivar, van szilvórium, van honfibu, addig nincs minden veszve...

Egy angol házaspár hatalmas Bae-deckerrel a kezében, legalább félóránig tanulmányozta az étkező kocsi étlapját, míg végre elhatározta magát arra a lépésre, hogy egy egész menüt végigesszik. Valóban csodálatos volt a pincér hidegvére, amellyel ezt az angol hidegvért szinte mozdulatlanul gígszenvedte. A francia kereskedő, aki a szomszéd asztalnál ült, annál pökhendibb gesztussal rendelte meg ebédjét. Természetesen bort és más jókat is hozatott magának az „egyszerű” menühöz, de amikor fizetésre került a sor; nemzeti fölénye minden arroganciájával vont a felelősségre a főpincért a menü árának magasságáért. Kijelentette, hogy Párisban sokkal olcsóbban lehet étkezni, miért is kívánatos lenne, hogy egy francia állampolgár Ausztria területén is élvezze a hazájában érvényben lévő előnyöket. Amikor a pincér szolid felvilágosításokkal akart szolgálni neki az ausztriai gazdasági viszonyokról: a duzzadt orru francia ur egyszerre hevesen gesztikulálni kezdett és kikérte magának, hogy őt egy pincér kioktassa. Végül is, mint aki eleget tett a nemzeti önértetnek, kakaskodó grandezzaival vonult ki az étkező kocsi vendégeinek komor pillantásaitól kóvetve, az étteremből.

Amstettenben egy elegáns bécsi ur

**A KÖNYVPIAC SENZÁCIÓJA
INFANTERISZT SVEJK.
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYV-
OSZTÁLYÁBAN.**

szállott be abba a fülkébe, amelyben én is utaztam. Azonnal régi ismerősként köszöntött egy müncheni színházi embert, aki, mint megtudtam, azért ment Bécsbe, hogy tárgyalásokat folytasson Anna May-Wongh-al, a világhírű kínai filmszínésznővel, aki jelenleg a Schauspielhausban — hosszú pauza után — táblás házakat vonz. A bécsi ur hangja a beszélgetés közben áttüzesedett, csaknem ríkácsolásba fordult:

— Seitz és Breitner elvtársak nem nyugodtak addig, amíg a bécsi színházakat is tönkre nem tették. Olyan adókat sóztak a színházgazdátok nyakába, hogy minden színházi vállalkozás bizonytalanná lett. Ez az oka annak, hogy a legtöbb bécsi színház már a szezon közepén bezárni kényszerül, vagy pedig meg sem nyitja kapuit. Ott van a jó öreg Karlstheater a Prater-strassen. — már jó két éve nem játszanak benne. A Volksoper is bemondta a csődöt, hogy mint Schauspielhaus átadja helyét az operett birodalmának.

Ez a heves kifakadás erősítette meg bennem azt az elhatározást, hogy amint visszaérkezem Bécsbe, első dolgom lesz: megnézni Anna May-Wonghot. Az operett, melyben a kínai primadonna fellép. „Csin-esi” banálisan kínai hangzású címet viseli s arról van benne szó, hogy egy tönkremenő színházzalalatt hogyan ment ki a csávából egy kínai leányzó, akiért a színházdirektor egyenesen

Kinába utazik s akit egy valóságos mandarin karjaiból kényyszerít el, perze a szerelmek kényserével Európába. Ez az operett sem kevésbé borzított, mint a többi s mégis meglátszik rajta, hogy Bécsben irták és a bécsieknek irták, mert tele van szolid sikamlósságokkal, érzelmes érzékeséggel s ami legfőbb: alkalmat ad az isteni May-Wonghnak arra, hogy Bécs eset a lábait elé kényserítse, vagy ami még ennél is főbb: tényleg felvirágoztasson egy színházi vállalkozást.

És valóban, Bécs a May-Wongh picit lábait előtt hever. Formás alakja, bübajos keleti mosolya nemcsak Bécs diszkrét szeladonjait büvölte el, hanem még a nőket is asszonyokat is. Ha egyáltalán megtörténhetik ilyesmi, — az osztrák temperamentumot véve alapul, — úgy ma Bécsben valóságos May-Wongh-láz dühöng, amely szinte tulszárnyalja azt a lázas érdeklődést, amely a Dreyfuss-film és a „West-front 1918.” iránt nyilvánul meg.

A kínai primadonna meg is érdemlét a hódolatot, mert van szíve és nem spórol a meztelenséggel. Mosolyát is olyan bőkezűséggel szórja, amilyenre csak egy kínai nő képes, akit erre gyermekkorától neveltek. Enekel kínaiul s ami ennél is eredetibb: németül is. A darab végén — éljen a patriotizmus! — ennek ellenére a szőke démon győz a kínai gése felett. A jó, kedves, egyszerű bécsi színházlátogató megkapja rajongása jutalmát: bebizonyul, hogy a kínai nőnek kínai mellett, az osztrák nőnek osztrák férfi mellett van a helye. Hogy a Körntner-strasse démonjainak ebben a tekintetben más a véleményük, az természetesen nem tartozik ide.

Salamon László.

Október 31-ig be kell fizetni a postához a rádióilletéket

Cluj—Kolozsvár, október 15. A kolozsvári posta főnökségéhez a napokban egy fontos, a rádiótulajdonosokat közelről érintő rendelet érkezett. A P. T. T. bucaresti vezérigazgatósága által kiadott rendelet értelmében a rádió-tulajdonosok folyó év október 31-ig tartoznak az egész évre szóló díjaikat kifizetni. Október 31-e után a postafőnökség be fizetéseket többet nem fogad el, hanem az illető tulajdonosok készülékeit elkobozza. Az engedély nélkül üzembe helyezett rádiókat szintén el fogják kobozni. Már a napokban megkezdtek ebben az

irányban a razziát és eddig is több rádiót elkoboztak.

Ajánlatos tehát a hátrálékos díjakat minél előbb kifizetni, mert a határidő lejártá után megindul a rendőrkvesztúra és a postafőnökség képviselőjéből álló bizottság, amely mezejt a vizsgálót a hátrálékosok ügyében és azok rádióját elkobozza. Az elkobzott készülékeket csak a minisztérium engedélyével lehet visszaszolgáltatni. Ennek utánjárása természetesen sokáig, akár egy évig elhúzódhat.

A sómér világmozgalom kettészakadása

Az alábbi cikk szerzője az erdélyi sómérok egyik vezetője: Strausz Béla, a sómér-mozgalomban történt jelentős változásokról számol be.

A legutóbbi napokban a cionista sajtó új zsidó világmozgalom alakulásáról számolt be a cionista közvéleménynek. Az új szervezet neve: Histadruth Noár-Cofi-Chalucit s megalakulására az a kongresszus adott alkalmat, amelyet a Hasómér Hacair világmozgalom tartott a csehszlovákiai vrutkiban. A több mint egy évtizedes multra visszatekintő Hasómér Hacair számban és jelentőségben éveken át döntő faktor volt a galutbeli zsidó ifjúsági szervezetek között. Kiváló megszervezettsége mellett klasszikus példáját nyújtotta annak, hogy miként kell és lehet ifjúságunkat hebraizálni. Saját szervezetükön belül egy az erec-jisraeli chaluc-nevelés irányait követő zárt kulturális és szociális egységet teremtettek meg s programmatikus céljuk az Alija s az általuk létesített erec-jisraeli kibucokban való elhelyezkedés. A kibuc rendszer Palesztinában a teljes társadalmi és gazdasági kollektívizmus formáját jelenti.

A Sómér Hacair azt a fejlődési fokot, amelyet ma képvisel, csak intenzív és hosszú éveken át tartott munka árán tudta elérni. Az organizáció fejlődésével egyidejűleg a nevelési rendszerből önkéntelenül eredő világnézeti kérdések tisztázására került sor, differenciák támadtak, amelyek ütközéspontját képezték a legutóbbi világnézeti konferenciának. A „kibuc arci” a Hasómér Hacair Palesztinában letelepedett chalucainak szervezete, ugyanis Palesztinában politikai tényezőként szerepel s mint ilyen, éles ellentétben áll a palesztinai egyesült zsidó munkáspárttal, elveti a második internacionálét és az opportunista megoldást s a legélesebb forradalmi osztályharc alapján áll s emiatt kizárták a kibucokból azokat a csoportokat, amelyek az egyesített palesztinai zsidó munkáspártokhoz csatlakoztak le. A Hasómér Hacair erec-jisraeli kibucainak egy része néhány európai állam Hasómér Hacair szervezete a mérsékelt szociálista álláspont, főleg az erősebb cionista nevelés híveinek vallották magukat s így összeütközésbe kerültek azzal a többséggel, amely a szélsőségesebb felfogás hívének vallotta magát.

ARAINKAT LESZÁLLITOTTUK!
Világszerte több mint 30.000 drb. forgalomban!



fatüzelésű tégmentes folytonzó kályha
10 kiló fűt 24 órán át

egy normál szobát. Nagybőb típusok 3-4 szobás lakást is egyenletesen fűtenek. Legtakarékosabb leghigiénikusabb fűtés. Árlapot díjtalanul küld

SZÁNTÓ DEZSŐ és FIA
redőny- és kályhagyára Oradea
Kályháinkból állandó lerakat az összes vidéki városokban. Acéllemezredőnyök. Essliugeni faredőnyök
Kályháink a sepsiszentgyörgyi gazdasági kiállításon aranyéremmel lettek kitüntetve.

Lerakat:
BÁRZEL VASÚZLET, SALAMON LFEISNER, Cluj, Széchenyi tér

A Vrutkiban megtartott világnézeti konferencia nem tudta megtalálni a közéletet a szervezet két frakciójának álláspontja között és így a mérsékelt álláspontot valló csoport, amely a konferencián kisebbségben maradt, kénytelen volt a szervezeten kívüli kongresszus többsége úgy határozott, hogy a Hasómér Hacair szempontjából a „kibuc arci” a helyes irány és azt tekinti végcéljának Palesztinában.

Erre azután a letterszági, ausztriai, litvániai és ami különösen érdekes, a szovjetországi mérsékeltebb eszaváló kilépésüket. Csatlakozott hozzájuk a Hasómér Hacair Palesztinában kivándorolt tagjainak mérsékeltebb elemei, akik aztán együttesen megalakították a fentebb említett „Histadruth Noár Cofi Chalucit”. Az új szervezet programja a Hasómér Hacair eredeti sómérnevelési programja, világnézeti elhelyezkedése pedig lényegesen mérsékeltebb, mint a mai Hasómér Hacair szervezeté. kelhet különösen a Hasómér Hacair szervezeten belül végbemenő szakadás. Mindenekelőtt is figyelemre méltó, hogy a romániai Hasómér Hacair organizáció benn maradt a szervezetben, csatlakozva a többséghez és vállalva annak programját. Az erdélyi sómér-mozgalomban az elmúlt évben egy áramlat indult meg, amelynek exponensei a Hasómér Hacairhoz való csatlakozást kívánták. Az erdélyi sómérok többsége azonban e csatlakozás ellen foglalt állást, éppen a Hasómér Hacair most már nyitlan vallott programja miatt.

Strausz Béla.

Jaroszláv Hasek:
Infanterist Svejk
Viszontagsági a nagy háboruban I.

A világháború egyetlen humoros satirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több színdarab készült ebből a regényből, amelyben Svejk, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elmelehet, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könnyű buggyan ki a kacagástól. Ára 95 lej.

KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

az új

rendelkezik, amelemben nem venni, amely a legegység szellemében, amely tagjai a parasztpárt sora folytatólag fogják kormányzásának, amely gazdag műveltségűnek, amelynek legnagyobb vett a munkában örömmelre szolgában üdvözölhetet barátságát, a den becsülhetetlen h akarattal állt olitikai emancipáci delmünkben. S nak, hogy a kor a Chemarea vezet aki — és ebben n tudását és tehet érdekeinek szolg Maniu ezután ról beszélt. A C juság reakciója a csunya árulást rasztpártot Gold te. A becsület mozgalom jelzsa — és én csak örül hogy négy eszter ideálok hevítik zel a mozgalmat világ előtt tanul szilardságáról. V dagság, tehetség nek, ha nem a j — Most mind hogy egységes f retett királyunk körül, aki nem tudását és mu szentelni, hogy p et megvalósíts Beszedének be niszterelnök rö chemaristák vez — A demokra dotta derüsen a niu — olyan, n fenn van az em

És midőn ezt solyogott, mintl volna...
Döntően a Pa egyik füstös szo dr. Hatiegan El egészségsügyi m fesszor kinevezés egyik meglepeté már régen esed gan dr. alaposa zeti parasztpárt Politikai ellenfe tuma miatt sze donni, de talán Hatiegan dr. ó mond. Egyetlen valamelyes vád nisztert; azok r rik, azok tudják különös fanatiz és az erdélyiek Uj munkakö kértünk nyilatko fesszortól, aki h hogy nem akar ket tenni és pro dolgozni szeret a munka- és eg egyike a legma legkéservesebb — A munka mondja Hatiego melankóliával riuma. Ami tes ság van az orsz én hatásköröml különlegéppu megoldásra vár rem pontosan a vellenységét és kéken ahhoz, ho hassak. Annyi feladatommak nem a meglévő minisztrálásá tzmények krea működésének n mindenekelőtt sulyt fogok hel

Hatiegan professzor, az új munkaügyi miniszter nyilatkozik a panaszok minisztériumáról

(Az első oldali cikk folytatása)

rendelkezik, amelyet nem lehetett figyelembe venni a válság megoldásánál, amely a legújabb alkotmányosság szellemében történt meg. Az új kormány tagjai valamennyien a nemzeti parasztpárt soraiból kerülnek ki, akik folytatni fogják az első két esztendő kormányzásának nagy megvalósításokban gazdag művét. A kormány tagjainak legnagyobb része már eddig is részt vett a munkában. Mindenesetre különös örömmre szolgál, hogy az új kormányban üdvözölhetem dr. Hatiegan Emil barátomat, a demokráciának ezt a megbecsülhetetlen harcosát, aki töretlen akarattal állt oldalunkon Románia politikai emancipációjáért folytatott küzdelmünkben. S ugyancsak örülök annak, hogy a kormányban helyet foglal a Chemarea vezetője, dr. Viorel Tilea, aki — és ebben nem kételkedem — nagy tudását és tehetségének legjavát a közérdeknek szolgálatába fogja állítani.

Maniu ezután a Chemarea mozgalmáról beszélt. A Chemarea az erdélyi ifjuság reakciója volt 1926 tavaszán arra a csunya arulásra, amely a nemzeti parasztpártot Goldis és társai részéről érte. A becsült és tisztesség voltak a mozgalom jelszavai — mondotta Maniu — és én csak örülhetek akkor, ha látom, hogy négy esztendő után ugyanazok az ideálok hevítik az ifjúságot, amely ezzel a mozgalommal az egész civilizált világ előtt tanúbizonyságot tett jellemzőségeiről. Valamely nép javai: gazdagság, tehetség, tudás homokra épülnek, ha nem a jellem képezi alapjukat.

— Most mindannyiunk feladata az, hogy egységes falankszot vonjunk szeretett királyunk: Őfelsége II. Károly körül, aki nem mindennapi tehetségét, tudását és munkaerőjét arra akarja szentelni, hogy minden lehető jót és szépet megvalósítson ebben az országban.

Beszédének befejezése után a volt miniszterelnök röviden elbeszélgetett a chemaristák vezetőivel.

— A demokratikus politika — mondotta derűsen a köréje seregülőknél Maniu — olyan, mint a vérkeringés: hol fenn van az ember, hol lenn...

— És midőn ezt a kijelentést tette: mosolygott, mintha semmi sem történt volna...

Déután a Patria szerkesztőségének egyik füstös szobájában kerültem össze dr. Hatiegan Emillel, az új munka- és egészségügyi miniszterrel. Hatiegan professzor kinevezése a Mironescu-kormány egyik meglepetése, bár ez a kinevezés már régen esedékes volt, hiszen Hatiegan dr. alaposan kivette részét a nemzeti parasztpárt ellenzéki küzdelmeiből. Politikai ellenfelei harcos temperamentuma miatt szeretik demagógiával vádolni, de talán indokolatlanul, mert Hatiegan dr. őszintén hiszi azt, amit mond. Egyetlen ponton érheti jogosan valamelyes vád az új munkaügyi minisztert: hogy regionalista. Akik ismerik, azok tudják, hogy valami egészen különös fanatizmussal szokta Erdélyt és az erdélyieket megvédeni.

Új munkaköréről és programjáról kértünk nyilatkozatot Hatiegan professzortól, aki előre kívánta bocsátani, hogy nem akar nagyhangú kijelentéseket tenni és programadás helyett inkább dolgozni szeretne. És van is mit, mert a munka- és egészségügyi minisztérium egyike a legmagasabb és ugyanakkor a legkeservebb tárcáknak.

— A munkaügyi minisztérium — mondja Hatiegan professzor bizonyos melankóliával — a panaszok minisztériuma. Ami testi és anyagi nyomorúság van az országban, az elsősorban az én hatáskörömbe tartozik: a munkanélküliség éppúgy, mint a közegészségügy megoldására váró problémái. Nem ismerem pontosan a minisztérium eddigi tevékenységét és így előbb orientálódnom kell ahhoz, hogy teendőimről nyilatkozhassak. Annyi bizonyos, hogy elsődendő feladatommak nem a törvényhozás, hanem a meglévő intézmények rendes adminisztrálását fogom tekinteni. Új intézmények kitalálása helyett a meglévők működésének normális menetéről kell mindenekelőtt is gondoskodni. Nagy súlyt fogok helyezni arra, hogy a tár-

cám alá rendelt hivatalokban minuciózus és főleg becsületes adminisztráció folyék. Lényegesebb kérdésekben meg fogom előzőleg hallgatni az érdekelt szakmai testületek véleményét.

A munkanélküliségről beszéltünk ezután, amely egyre egyenes arányban fokozódik a gazdasági helyzet rosszabbodásával. Az új munkaügyi miniszter legelőször feladatának a munkanélküliség problémájának megoldását látja. Ez a megoldás természetesen összefügg az általános gazdasági helyzettel, min-

denesre szükség van azonban úgy az állam, mint a társadalom intervenciójára.

— Popovici pénzügyminiszter ebben a kérdésben a legteljesebb támogatását ígerte nekem — mondja Hatiegan dr. — és én nem kételkedem, hogy ez a támogatás nem is fog elmaradni. Ami az egészségügyi problémákat illeti, szeretném, ha sikerülne visszaállítani az egészségügyi adminisztrációt, hogy egy specialista kerüljön az ügyek élére. Ezen a téren a Moldovan dr. által elké-

sített egészségügyi törvény vár alkalmazásra. Segíteni kell különösen a falvak sűrűségű egészségügyi helyzetén, ez azonban csak úgy lehetséges, ha az orvosok nemcsak szorosabb értelemben vett hivatásuknak élnek, hanem a népevel apostoli feladatát is vállalják...

A politikáról nem akart nyilatkozni a munkaügyi miniszter. Legfeljebb annyit, hogy nézete szerint a mai súlyos helyzeten csak úgy lehet segíteni, ha a kormányok egy néhány évre előre megszabott gazdaságpolitikai program szerint járnának el. A folytonosság hiánya, a gyakori programváltozások idézték azt elő, hogy oly nehéz valami állandót és tartóst teremteni ebben az országban.

Bueszóul kijelentette, hogy meg akarja hallgatni mindenkinek a panaszát és elvárja tisztviselőitől is, hogy ne bürokraták, hanem mint emberek dolgozzanak. Ehhez mit is lehetne kívánni a munkaügyi miniszternek, mint azt:

— Jó munkát!

• Kaszner Rezső

Ujra ostromolt vár képét mutatja a német főváros

Száznegyvenezer fémipari munkás szüntette be a munkát Berlinben

Tüntető jellege van a sztrájknak — Ezideig nem fordultak elő incidensek

Berlin, október 15. Reggel 276 fémipari nagyüzemben megállt a munka, mert a munkásság proklamálta a sztrájkot. A munkabeszüntetés oka a munkaadók 15 százalékos bérelzállítás iránti követelése volt. A sztrájk mintegy száznegyvenezer munkást érint.

A fémipari általános sztrájk, a porosz tartománygyűlés délelőtti és a birodalmi gyűlés délutáni elnökválasztó ülése

miatt a karhatalom berlini riadókészültségét továbbra is fenntartják. Az üzleti negyedekben és a törvényhozó testületek palotái előtt megerősített rendőrcsoportok cirkálnak, hogy a zavargások megismétlésére irányuló törekvésekkel már az első pillanatokban szembe tudjanak szállani.

A fémipari üzemekben csak a 60 évesnél idősebb munkások és hadirokkantak

maradtak munkahelyeiken.

A gyárosok ma délután tartanak a sztrájk ügyében értekezletet. A fémipari szakszervezet a sztrájk tüntető jellegét kidomborítandó, utasította tagjait, hogy reggel jelenjenek meg munkahelyeiken és a reggeli szünetig dolgozzanak s aztán újra szüntessék be a munkát.

A szovjet a gabonadumpinggal újabb árlerontásra törekszik

Négymillió tonna buzaexportra számít a szovjet a gabona-kampány tartama alatt

Az angliába irányuló kivitel finanszírozását az angol szövetségi mozgalom bankja látja el

London, október 15. A Morning Post az orosz buzadumpingról írott cikkében beavatott helyről származó értesülés alapján azt írja, hogy a szovjet a gabonakampány tartama alatt négymillió tonna buzaexportra számít. Ennek a mennyiségnek hatvan százaléka angol piacokra jut. A szovjet idegen valuták szerzése mellett árlerontásra törekszik, hogy ezáltal a külföldi államokban gazdasági és politikai zavarokat szitson,

amelyeket aztán politikai céljai szolgálatában kihasználhat. A lap szerint a szovjet szakértői is megállapították, hogy az orosz mezőgazdasági termelés évről-évre csökken, de sem az a körülmény, sem az ország nélküli lakosságának érdekei nem jönnek számításba, ha politikai céljaik megközelítéséről van szó. A szovjet a dumpingra ráfizet és pedig tonnánként öt font tiz silinget s mégis folytatja az exportot. Az

Angliába irányuló kivitel finanszírozását az angol szövetségi mozgalom bankja látja el, amely a legutóbbi napokban is másfélmillió fontot bocsátott a szovjet rendelkezésére az export folytatására. Angliában nagy készletek vannak orosz búzából s eladással foglalkozó ügynökeik új utasításokat kaptak, hogy vessék piacra a készleteket, mert az árak eléggé a mélyponton vannak.

Nem provizorikus a Mironescu-kormány

„Nem lesz antiszemita kilengés Romániában“

— mondotta Mironescu elnök a sajtónak tartott expozéjában

„A zsidók kisebbségek, akiket megillet a kisebbségi jogok teljessége“

Bucuresti—Bukarest, október 15. Mironescu miniszterelnök ma fogadta a belföldi sajtó képviselőit. A miniszterelnök a sajtónak adott nyilatkozatában nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az új kormány nem provizorikus, amint azt a király szava is kifejezésre juttatta. A lemondott Maniu-kormány programjában és a régi pontok végrehajtását illetően is bizonyos változtatások történtek.

A külügyminiszter ezután figyelmeztette a sajtót, ne üljön fel ama híreszteléseknek, amelyek szerint olyan méretű tisztviselőléptésre kerülne sor, ami intellektuális munkanélküliséget termelne ki. A kormány csak azokat a tisztviselőket fogja léptíteni, akikre abszolútul nincsen szükség s akiket a fennálló törvények korlátár betöltése, vagy más ha-

sonló okok miatt amugyis elbocsátásra ítélték.

A munkatársunk a kisebbségi kérdésben kérte ki véleményét a miniszterelnöknek, aki kijelentette, hogy nemcsak a törvények alapján kívánja biztosítani a kisebbségek teljes egyenjogúságát, de ezenfelül is, kormánya minden lehető eszközzel azon lesz, hogy a kisebbségek úgy gazdaságilag, mint pszichikailag megfelelő módon helyezkedjenek el az országban.

A zsidókérdésről szólva, a miniszterelnök kijelentette, hogy a zsidókérdés kisebbségi kérdésnek fogja fel és a zsidók ugyanazokat a jogokat követelhetik, mint a többi kisebbségek.

Munkatársunknak arra a kérdésére, hogy az új kormánynak mi a szándéka az antiszemita mozgalommal szemben, a

miniszterelnök a következő kijelentést tette:

— Mióta átvettem a kormányt egyetlen antiszemita kilengésről sem hallottam. De megnyugtathatom az urakat, hogy nem is lesznek antiszemita kilengések, mert a kormány legenergiusabb kézzel fogja elfojtani azoknak még a kísérletét is.

Nyilatkozatának végén kijelentette a miniszterelnök, hogy a kormány a kamatusorát erővel kézzel fogja letörni.

— Eltűnt a finn köztársaság volt elnöke és felesége. Stockholmól jelentik: Strahlberg liberális politikai vezér, aki a finn köztársaságnak volt az elnöke és felesége, aki ismert jónévi irónó, nyomtalanul eltűntek. Politikai merénylőtől tartanak. Megindult a nyomozás.

SZALLITOTTUK!!!
mint 30.000 drb.
omban!

PHIR

Tél



és folytonos kályha
út 24 órán
át

Nagyobb típusok
is egyenletesen fűtő
bb leghigiénikusabb
díjtalanul küld

EZSÓ ÉS FIA

hagyára Oradea
dó lerakat az össze
Acéllemezredőnyök
faredőnyök
szentgyörgyi gazda-
panyéremmel lettek
ntelve.

akát:
LET, SALAMON &
uj, Széchenyi tér

egtartott világkon-
a megtalálni a kö-
két frakciójának
és így a mérsékel-
alló csoport, amely
sebbségben maradt,
szervezetből kiválni.
bbsége úgy határo-
mér Hacair szem-
uc arci" a helyes
ti végcéljának Pa-

ttországi, ausztriai,
ülönösen érdekes, a
mérsékeltőbb csa-
Csatlakozott hozzá-
acair Palesztinába
nak mérsékeltőbb
együttesen meg-
ebb említett „His-
Chalucit“. Az új
mjja a Hasómér
sómérnevelési pro-
zeti elhelyezkedése
mérsékeltőbb, mint
acair szervezeté.

a Hasómér Hacair
végbemérő szaka-
tt is figyelemre
ániai Hasómér Ha-
enn maradt a szer-
va a többséghez és
ogrammját. Az er-
alomban az elmúlt
indult meg, amely
Hasómér Hacairhoz
kivánták. Az erd-
te azonban e csat-
lt állást, éppen a
most már nyitlan
a miatt.

Strausz Béla.

y Hasek:

ist Svejk

gi a nagy
uban I.

egyetlen humoros,
amely méltán so-
om halhatatlanná
közé. Három film
készült ebből a re-
Svejk, aki olyan
bölcseknek is elme-
yt emberekről, in-
gy, hogy a könny
gástól. Ára 95 lej-

UJ KELET
TÁLYABAN

Jehuda Epstein, a világhírű festőművész beszámolója palesztinai benyomásairól

Jehuda Epstein professzor, a világhírű bécsi festő most érkezett vissza palesztinai útjáról. A művész impresszióit alábbiakban közöljük:

A Balkánon át utazom: Nagy-Románián, Jugoszlávián, Bulgárián, Görögországon és Konstantinápolyon keresztül.

A határokat éjjel lépjük át és sehol nem zavarnak bennünket. Csak a török határon van csomagrevízió. Szigorúan megtiltják a gyufa és fotografáló gépek bevitelét. A tisztviselő kiveszi a gyufaszkatulyák tartalmát, a gyufát kihajítja az ablakon, a skatulyákat visszaadja. Odakint uccagyerekek várnak, fölszedik a gyufákat és őrös skatulyákat, hogy üzletkedjenek. Tubusokban viszek magammal olajfestéket. Ezzel nincs semmi baj. A vámtiszt fogpasztának nézi őket és nem vonomolja el. A fotografáló gép és hozzávalók után egy fél angol font vámot fizetek. Nyugtát ad, amely tele van bélyeggel és círádás irással. A latin írás egészen arabos még.

Hosszu területen nem látunk sem falut, sem várost. Messziről egy-egy minaret bukkan föl, körülötte néhány apró ház. Sok legelő. Itt-ott egy juhnyáj, juhaskutyák, egy pásztor. Botjára támaszkodik és belemereng a levegőbe. A második nap alkonyatán az ember végre elért Konstantinápolyba. Külvárosok, elektromos világítás, villamosok, autók, mozik, repülőállomás, óceánegőzők a kikötőben. A hatás megdöbbentő. Hideg, esős idő van. Nagy kár. A déli városok csak napvilág mellett hatnak.

Holnapután hajom Haifába megy. Utlevélformalitásokat kell elvégezni. Kiutazási engedélyt kell a rendőrségen szerezni. Nincs időm a város alapos megtekintésére és meg kell elégednem egy sétával. Pera városnegyede nem mutat semmi különösét. Üzletek, kávéházak. Török és francia feliratok. Alig látni ázsiai arcokat, nincs fezt, nincs turbán, nincsenek lefátyolozott asszonyok. A fővonalakat elektromos ögök világítják. A mellékutakban azonban fekete sötétség táton. A kávéházakban navgilét szívnak. Kelet. A hotelekben sok a német és holland ember, masszív, jól táplált férfiak. Ezek itt bizonyára jó üzleteket csinálnak.

A Dacia egy román gőzös. Aránylag kicsiny, hosszú, keskeny és nem éppen magas. Fehér lakkjával azonban úgy fest, mint egy élénk magánjacht. Dieselmotorok. Egyáltalában nem piszkít. Az utasokat motorosnak viszi a kikötő közepén horgonyzó hajóhoz. Ebéd közben a Dacia felszedi horgonyait és a hajó nekiindul a Földközi tengernek. Az idő csodaszép és bár alaposan éhes vagyok, mégis többször megszakítom az ebédet, hogy kimenjek és lássam Konstantinápoly csodaszép panorámáját a tengerrel. Napsütésben ez a város gyönyörű keleti mesének a háttere.

A Dacián első, második, harmadik és negyedosztály van. Az első osztályban csak egy utas tartózkodik, a legtöbb utas a negyedik osztályban van. Romániai apácák, zarandokok, fiatal emberek, éhhalcsok. Héberül énekelnek. Éjjel már kint vagyunk a Dardanellákból, balfelől fekszik a régi Troja területe. Történeti szigetek.

Kora reggel ébresztenek. A Szentföldet már látni lehet.

Ha arra gondoltam, hogy valaha meg látogatom a Szentföldet, mindig az volt az érzésem, hogy a Szentföld látásakor reszketni fogok az izgalomtól. Ilyen gondolatok közben hányszor gyűltek könnyek a szemembe! Most azonban álomból zavartak fel, fogyatékos öltözetben siettem a fedélzetre. A láthatáron a Szentföld egy sávját lehetett látni, ott állottam, néztem — de az érzések árja bizony nem rohant meg. A szemek számára semmi egyéb nem mutatkozott, mint egy sáv karsztos terület, szürke kőtömb, amely egyre közelebb került.

Azután meg lehetett különböztetni a karsztos vidék felett felkővő kicsi várost, sovány facsoportjaival. Megmutatták a Herzlia hotelt fent a Carmel ormán,

a politechnikumot, a kormányzósági épületet.

A Dacia horgonyt vet. Haifa. Csónakok futnak feléje keleti emberekkel. Jól fejlett, erőteljes emberek. Turbán, fezt, bő bugyogók. Az idő és piszkos festői petinet hagytak ruháikon. Kihajózunk. Szigorú csomagrevízió. Négy úrból álló bizottság vizsgálja meg papírjainkat, megkérdezik, van-e pénz vagy csekk nálunk. Végül egy angol, héber és arabnyelvű bélyegzőt nyomnak a passzombá. Héber betűk egy hivatalos iratban. Egészen szokatlan dolog!

A Herzlia hotel, ahol elszállásolom magam, megfelel egy középrangú európai hotelnek. Végigszétalom a várost. Építészünk sirnának ha látnák, hogy itt mennyit építenek. Egészen új városrészek állanak. Elmegyek a héber politechnikumba. A sziklakba vajt kut, amelyet lent villannyal világítanak, kitiűnő ivóvízzel látja el az egész várost. Az

épületek, az ipari telepek, amik most keletkeztek, az síkolák, villanyművek, az ütötvények, minden zsidó iniciatívából, zsidó munkából jött létre. Minden tiszta, célszerű és higiénikus. A város régi része, a várossal és mecsettel egészen keleti. Sok kutya, koldus, piszkos sok vak ember.

A hotelben megismerkedem Kaplanszkyval, aki ugyszólván a cionista exekutive mezőgazdasági minisztere. Egy kísérvővel inspekciós uton van az Émek kolónián. Barátságos meghívását, hogy utazzam vele, köszönettel elfogadom.

Pompás, napsütéses időben látogattuk meg a zsidó cementgyárat és Ruthenberg elektromossági műveit, amelyek most már Haifát és környékét látják el villamosárammal. Elmegyünk egy nemrég alakított kolónia mellett, ahol csupa chaszid-zsidó dolgozik a legszorgalmasabb holland parasztot is megszégyenítő serényiséggel. Eljutunk Kison kiesiny tavához, innen dombos vidéken Jezreel völgyébe jutunk, amelyben — a Bibliából tudjuk — sok ütközetet vívtak meg régi időkben zsidó őseink. Most nagyszerű termőföld, egészen fiatal eukaliptusz erdők, banánültetvények borítják ezt a területet.

Zsidó kezek boldog munkája.
Befejező cikk következik.)

Ismét Loebe, szociáldemokrata képviselő lett az új német birodalmi gyűlés elnöke

Berlin, október 15. A német birodalmi elnökválasztás ma lezajlott és eredményként a birodalmi gyűlés elnöke ebben az évben is Loebe, szociáldemokrata képviselő lett. Az első szavazás során egyik jelölt sem kapott abszolút többséget, sem a szociáldemokraták, sem a német néppárt, sem a nemzeti szocialisták, sem pedig a kommunisták jelöltje. Az alkotmány rendelkezései értelmében a két legtöbb szavazatot kapott delegá-

tus között történt meg a második választás, amelyen a szavazatok Loebe győzelmére vezettek, aki 269 szavazatot ért el a német néppárti Scholtz 209 szavazatával szemben.

A berlini rendőrség egyébként még mindig fenntartja a rendkívüli intézkedéseit a rend fenntartására. A mai nap folyamán további incidensek már nem történtek.

Barcelonában és Sevillában a munkások ezrei sztrájkolnak, Malaga a forradalmárok kezére került

Párizs, október 15. A lapoknak jelentik Madridból, hogy Barcelonában ma a monarchista-ellenes diákok az egyetemen zavargást inszenáltak. A főiskolai hallgatók nagy tömegben elepték az egyetemet, az előadó termekben a padokat felforgatták, a király képeit a falakról letépték és az uccára dobálták, majd elégették. A diákok az egyetem előtt a rendőrséggel összetűztek s ennek során több sebesülés is történt. Az egyetem rektora a főiskolát bezárni készül. Hasonló diákzavargásokat jelentenek Granadából is. A fém munkások sztrájkja

Barcelonában általános és terjedőben van az ország többi városaira is.

Párizs, október 15. Madridi jelentés szerint Sevillában négyezer sztrájkoló építőmunkás megtámadta a sztrájk törököt. A kirendelt karhatalom csak a legnagyobb nehézségek között tudott véget vetni a zavargásnak. Malagával az összeköttetések megszakadtak. A város a jelek szerint a forradalmárok kezére került. Murciában az összeütközések a sztrájkolókat és a karhatalom között tovább tartanak.

Nyilatkozik Stan Vidrighin

Hárommilliárdos redukció szükséges a CFR deficitjének kiküszöböléséhez

Bucaresti—Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Stan Vidrighin vezérigazgató mintegy elzárta a nyilvánosság elől, sohasem szokott reagálni a körülötte viharzó politikai és személyi összeapásokra, amelyek pedig gyakran tulmennek egy egyszerű politikai összetűzés határain. Hosszu idők után Stan Vidrighin végre nyilatkozik és ismerteti a CFR jelenlegi helyzetét, melynek hangja mintegy felelet is a

vezérigazgatót a legutóbbi hónapokban ért támadásokra.

— Akkor jöttem az államvasutak élére, amikor tíz utas közül egy sem fizette meg a jegyét; amikor egy mozdonyért nyolcemilliót fizettünk, holott külföldön ötmillióért lehetett kapni; amikor bárki, akinek valaha dolga volt a CFR-rel, vasuti alkalmazottnak érezte magát, nyugdíj jogosultsággal, akár szükség volt rá, akár nem és akármilyen

Kérelem a fodrász urakhoz!

Miután ünnep előtt a köszörülések rendszeren igen megtörténnek és ezért a megrendelések lebonyolítása nagy nehézségeket okoz, igen kérem nb. megrendelőimet, sziveskedjenek a köszörülni valókat lehetőleg már most beküldeni és megrendeléseiket mielőbb feladni sziveskedjenek. Ez esetben biztosíthatom a szokott, precíz munkát és pontos kiszolgálást.
Megjegyzés: Minden fodrászúri jogosult egy ingyen próba-köszörülésre!!!

Kiváló tisztelettel:

Kun Mátvás Fia

Levél cím: Unicum-Kun, Cluj, Calea Victoriei No. 2

műköszörős, fodrász-kellékek nagyraktára

Kotta Király-nál Kotta Király-nál

Legnagyobb raktár — Legolcsóbb ár! Cluj, Fötér 15

uton került a CFR-rel összeköttetésbe. — Ennek a politikának a következménye volt az, — mondotta Stan Vidrighin — hogy 1928-ban az államvasutaknak 9 milliárd lej adóssága volt. Ekkor kerültem én a vasut élére. Hogy milyen volt az államvasutak állapota, bizonyítja, hogy a hivatalba lépésem után következő napon megjelent nálam egy polgár a CFR kétmilliók kiutalásával, amelyet 1922 óta hiába próbált inkassálni. A vasut hivatalában háromszor annyi személyzetet foglalkoztattak, mint amennyire szükség lett volna. Műhelyeink helyzete az olyan háztartásokhoz volt hasonlatos, amelyek tíz szakácsot szerződöttenek havonta és amelyeknél nincsen pénzüik sóra.

A CFR mai helyzete

A helyzet azonban rövidesen megváltozott. A régi adósságok nagyrészt a külföldi kölcsönökből rendeztük. Megfogytunk a közönséget attól a lehetőségtől, hogy potyára utazzon a CFR-en. Még a kedvezményeket is lehetőség szerint redukáltuk ebben az évben. A tüzélgányug árát és mennyiségét is redukáltuk olyan összeggel, amely évente több százmilliót képvisel; egyéb anyagokban ugyancsak nagyfokosságu takarékossági intézkedések történtek. A mozdonyok és vagonok ára meglehetősen nagy mértékben csökkent, mint a CFR műhelyeiben, ugyanakkor feljavítottuk az anyagok minőségét. A személyzet fenntartásának költségeit egy félmilliárd lejjel redukáltuk.

Egy fájdalmas tennivaló

A CFR — folytatta Stan Vidrighin — saját jövedelmeiből él. Eppen ezért a mutatózó deficiteket költségeinek redukálásával kénytelen eliminálni, ugyanakkor megkísérli a jövedelmek fokozását. A CFR most olyan helyzetben van, amely néhány fájdalmas tennivaló keresztülvitelét teszi szükségessé. Ezt elsősorban a személyzet szinyl meg, de a költségek redukálása általánosan a deficit csökkentésére jutottunk. Ma az államvasutak eleget tudnak tenni vállalt kötelezettségeinek, de folytatnunk kell eddigi takarékossági politikánkat, mert egy éven belül a kölcsönzött pénzek esedékessé válnak.

— Mai helyzetünk a következő: a vasut inkassója 11 milliárd lejre rug, azonban költségeink 13 milliárd lejt tesznek ki. Eszerint a CFR deficitje 2 milliárd. Ezenkívül kamatkötelezettségeink is körülbelül 1 milliárdot tesznek ki. Végeredményben a CFR költségvetését 10 milliárd lejre kell redukálnunk.

— Az a pénzügyi művelet, amellyel ezt a redukciót keresztül fogjuk vinni, egyike a legnehezebb feladatoknak, különösen ma, midőn a kétségbeesztő gazdasági helyzet és az automobilipar rohamosan fejlődő konkurenciája következtében a jövedelmek állandóan csökkennek. Ez az államvasutak jelenlegi helyzete. Hogy ez a kényserű redukció nehezebbé teszi a CFR személyzetének megélhetését, az természetes. De ennek a helyzetnek a feljavítására csak akkor gondolhatunk, mikor a költségvetésnek 10 milliárdra való redukálása megtörtént.

Eddig tart a CFR vezérigazgatójának nyilatkozata. Stan Vidrighin e nyilatkozatában azonban csak éppen hogy érinti az államvasutak személyzetét érhető katasztrofális leépítések lehetőségét, mint a költségvetés redukálásának egyik lehetőségét, nem beszél azonban konkrét adatok feltárásával és nem jelöli meg az egyéb redukciókat sem, amelyekkel ezt a 3 milliárdos deficitet eliminálni akarja. Nem teszi, holott szükséges volna tudnunk azt, hogy miben fog állani ez a redukció, mert az ország összes számbavehető ipari vállalatai olyan sulyosan vannak a CFR megrendeléseivel érdekelve, hogy az újabb redukciók beláthatatlan következményekkel járhatnak ezeknek a vállalatoknak a működésére. Részletesebb és adatszűrűbb nyilatkozatot várunk tehát a CFR igazgatóságától, mert a mai kétségbeesztő gazdasági viszonyok nem bírják el a redukció keresztülvitelével kétségtelesen beállható kellemetlen meglepetéseket.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

London, október 15. értesülése szeri nevezi az R. 10 banásánál elhuzóási miniszter belül megalapgot is, amely hogy tanulmány körülményeit kérdését. A már az új légi ki. A bizottság ság mellett üléstóságok azt ak mi titkolni va. A bizottság pén ül össze.

A kótem

Károly kir

Cluj—Kolozi Kelet tudósító Kelet, hogy a király tudom nepségeit rag tartják meg. A kapcsolatban vá fogják az. Az ünnepekre Károly király udvartársuk hogy a nagysz vegyenek. Az tóber 20-ra a totta össze a. Délelőtt 10 és a királyi Kolozsvarra é kor az egyete rály elnökleté detét, amelyer lomáciát kar. képviselői, va gek is résztve ramja a követ 1. Az egyet beszéde. 2. Óf a diszgyűlést. elnök beszél. Akadémia két

Sulyo a pale

Jeruzsálem, tudósítójától.) medán arabok szűlése anny nagymufti ind Palesztina né tumban fordú manifestumb hitel ama en nek érdekük

Palesztina a utóbbi időbbe tek merültek tusi zavargás mohamedán a kötöttek abbó ges frontban cionista beföl fegyverszünet keresztények nek ismét ha egymással, ha pártok között keresztény és zótti surlódás arab-kehazár akít — mint — meggyilkol arab-mohamed vezetőjét gy alapján le is

Rövidesen kinevezik az új angol légügyi minisztert

A katasztrófa megvizsgálására kiküldött bizottság Eckener véleményét is meghallgatja

London, október 15. A Daily Herald értesülése szerint a király rövidesen kinevezi az R. 101 mult vasárnapi felrobbanásánál elhunyt Thomson lord léghajózási miniszter utódját. Néhány napon belül megalakítják a vizsgálóbizottságot is, amelynek az lesz a feladata, hogy tanulmányozza a szerencsétlenség körülményeit és tisztázza a felelősség kérdését. A vizsgálóbizottság tagjait már az új léghajózási miniszter nevezi ki. A bizottság a legteljesebb nyilvánosság mellett ülésezik, amivel az angol hatóságok azt akarják igazolni, hogy semmi titkolni valójuk nincsen.

A bizottság valószínűleg a hét közepén ül össze. A katasztrófa okának és

körülményeinek megvizsgálásán kívül a bizottság javaslatokat is dolgoz ki, amelyekben tanácsokat fog adni a kormánynak, érdemes-e újabb léghajókat építeni és ha igen, milyen technikai újításokat kell bevezetni.

A bizottság valószínűleg meg fogja hallgatni Eckener kapitányt is, aki néhány napig Londonban marad.

A cardintoni temetőt vasárnap előzőlte a nép. Több, mint százezer ember vonult el az R. 101. negyvennyolc halottjának hatalmas közös sírja előtt és reggeltől-estig hozták az újabb és újabb koszorukat, úgy, hogy végül az egész környéket elborította a hatalmas virágerdő

A kolozsvári tudományegyetem jubiláris ünnepségeinek programja

Károly király, Mária királynő és Miklós főherceg teljes udvartartással érkeznek Kolozsvárra

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Közölte már az Uj Kelet, hogy a kolozsvári „I. Ferdinánd király” tudományegyetem jubiláris ünnepségeit ragyogó külsőségek között tartják meg. A jubiláris ünnepségekkel kapcsolatban az egyetem díszdoktorává fogják avatni Mária királynét is. Az ünnepségeken, mint már közöltük, Károly király és Miklós főherceg teljes udvartartásukkal Kolozsvárra jönnek, hogy a nagyszabású ünnepségeken részt vegyenek. Az ünnepségek napjára, október 20-ra a következő programot állította össze a rendezőség:

Délelőtt 10 órakor Ófelsége a király és a királyi család udvartartásával Kolozsvárra érkeznek. Fél tizenegy órakor az egyetem aulájában, Károly király elnökletével díszgyűlés veszi kezdetét, amelyen a királyi család, a diplomáciai kar, a város és kormányzóság képviselői, valamint a külföldi vendégek is résztvesznek. A díszgyűlés programja a következő:

1. Az egyetemi rektorának megnyitói beszéde. 2. Ófelsége II. Károly üdvözlő a díszgyűlésen. 3. Maniu volt miniszterelnök beszéde. 4. A Román Tudományos Akadémia képviselői, a külföldi és ro-

mán egyetemek reprezentánsai üdvözlő a díszgyűlésen. 5. A diákság képviselőinek felszólalása. 6. Mária királyné, Saint Aulaire, Roger, Zavorel abbé, Scotus Viator, Bartolli milánói professzor, Vid amerikai tanár, De Martonne geológus díszdoktorra avatása. Egy órakor az egyetem rektora a Cercul Militar helyiségében díszbédet ad, amelyen résztvesznek a királyi család tagjai és a hatóságok képviselői. Három órakor a diákság sportünnepségeket és a cserkészcsapatok testgyakorló mutatványait rendeznek. Este kilenc órakor díszelőadás az Operában.

Október 21-én kerül sor ünnepélyes keretek között az egyetem 1930-31-i tanévének megnyitására. Ennek keretében Ófelsége is beszélni fog. Ezenkívül az egyetem volt és új rektora, a közoktatásiügyi miniszter és Sextil Puscaru professzor fognak beszélni. A további program a botanikus-kert megtekintése, a Cioflee-féle gyűjtemény felavatása, az egyetemi könyvtár kiállításának, az egyetemen, klinikáknak és a néprajzi múzeumnak megtekintése alkotja, hogy este a „Kolozsvári Egyetem Barátai Szövetsége”-nek alakuló gyűlése rekesz-se be a gazdag programot.

Sulyos ellentétek robbantak ki a palesztinai keresztény és mohamedán arabok között

Jeruzsálem, okt. 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A keresztény és mohamedán arabok között uralkodó feszültség annyira kiélesedett, hogy a nagymufti indítatva érezte magát egy Palesztina népéhez intézett manifesztumban fordulni híveikhez. Ebben a manifesztumban arra kéri őket, hogy hitelt ama emberek intrikáinak, akiknek érdekük a zavarok előidézése.

Palesztina arab lakossága között az utóbbi időkben éles politikai ellentétek merültek fel. A tavalyi augusztusi zavargások után a keresztény és mohamedán arabok fegyverszünetet kötöttek abból a célból, hogy egységes frontban állhassanak szembe a zionista befolyással. Most azonban a fegyverszünet megszűnt és nemesak keresztények és mohamedánok állanak ismét harci vértessel szemben egymással, hanem kiujiultak az arab pártok közötti régi ellentétek is. A keresztény és mohamedán arabok közötti surlódásnak egyik áldozata az arab-keresztény újság szerkesztője, akit — mint azt az Uj Kelet közölte — meggyilkoltak. A gyilkossággal az arab-mohamedán vallási alapok egyik vezetőjét gyanúsították és a gyanu alapján le is tartóztatták. A gyilkos-

ság erősebb akcióra készítette a keresztény arabokat, akiknek püspöke, Hajjar most alakította meg az egyesült keresztény pártot. Haifában annyira kiélesedtek az ellentétek, hogy minden percben föllángolhatnak a keresztény és arab gyűlölködés lángjai.

Az arab pártok közül az „Istaklal” ((Függetlenségi Párt) fejt ki újabb erős akcióit. Ez a párt nemesak a Balfour-deklaráció megsemmisítését követeli, hanem azt is, hogy a Népszövetség fossa meg Angliát a mandátumtól. Szellemi vezetője ennek a pártnak a nagymufti és titkára Dzamal Husseini. Egyi vezetőjüket, Hamdi Husseint, aki egyébként az imperiálizmus elleni ligának is palesztinai képviselője, számszerűtlenben él. Ugyancsak emigrálnia kellett a párt egyik agresszív agitátorának, Snoch bey Chadrának. E párt ellenlábait az arab munkások és a Kasim pasa vezetése alatt álló ellenzékiek. Ők nem támadják a mandátumot, de a Balfour-deklaráció ellen vannak és korlátolt zsidó bevándorlást követelnek. A két párt követeli Palesztina parlamentjét.

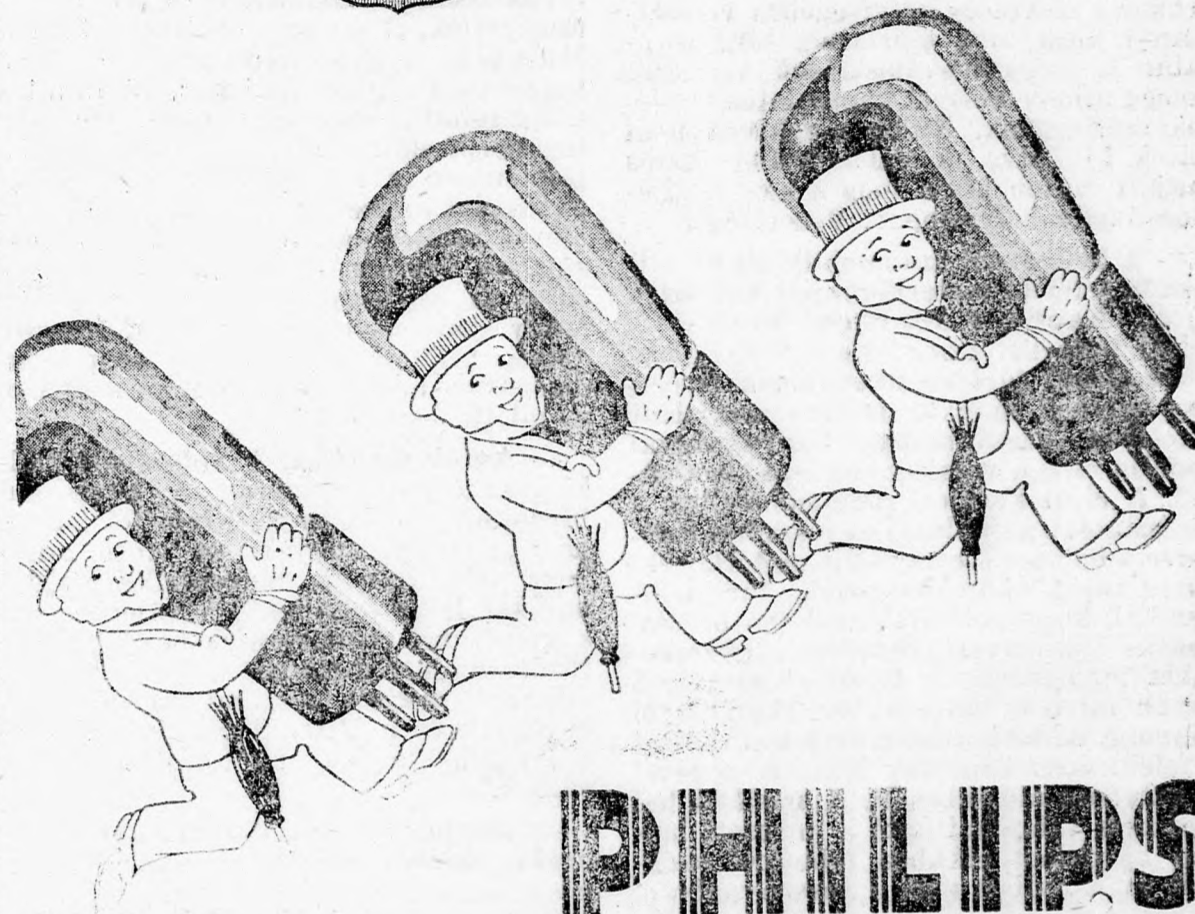
UJ CSÖ.....UJ ERŐ!

Minden rádiókészülék szíve a vevőcső Adjon új erőt készülékének! Cserélje ki régi csöveit

PHILIPS „MINIWATT”

csövekkel.

A PHILIPS pentód, mint vég-erősítőcső, felülmulthatatlan redményt biztosít



PHILIPS

„MINIWATT”

Benes szerint Európában nem kétségbeejtő a helyzet

Prága, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A cseh képviselőház külügyi bizottságának mai ülésén Benes cseh külügyminiszter expozéját mondott, amelyben többek között a kisebbségi kérdéssel is foglalkozott. Benes expozéja áttekintő képet akar adni az európai nemzetközi politikáról, de az expozé konkrétumok helyett csak az ismert szövegeket tartalmazza. Benes beszédéről a következő tudósítást adjuk:

— A nemzetközi helyzet — mondotta Benes, — Európában nem kétségbeejtő, nem szabad tehát aggodni és követni kell az eddigi politikát. Kétségtelen, hogy egész Európában új politikai éra kezdődik, amelyben a nemzetközi politika kérdéseivel szemben inkább az országok belpolitikai nehézségei kerülnek

tulsúlyba. Be kell vallani, hogy az államok belélete Európaszerte nagy rázkódásokon ment át.

Ezután Benes Németországról beszélt. Kijelentette, hogy Németországban a helyzet nehéz ugyan és Németország komoly problémákat kell, hogy legyőzzön, de bizik benne, hogy a német nép komolyabb megrázkódások nélkül fogja átélni a politikának ezt a krízisét. Annak a véleményének ad kifejezést, hogy a leszerelési világkonferencia rövidesen össze fog ülni és a jövőben már nem lesz szükség olyan aranyu fegyverkezésre, mint eddig. A kisebbségi kérdéssel kapcsolatban azt a kijelentést tette, hogy a kisebbségi jogok biztosítására kötelezett államok együttműködése meg fogja hozni a helyzet javulását.

Az egész vonalon győznek a brazilai forradalmárok

A felkelők folytatják előnyomulásukat Sao Paulo ellen öt óras harc a felkelők és forradalmárok között

Newyork, október 15. Buenos Airesből jelentik, hogy a brazilai forradalmárok Parana állam határvidékén győztek a kormánycsapatok ellen. A felkelő csapatok számos foglyot ejtettek, gépfegyvereket és löszert zsákmányoltak. A kormánycsapatok egy bekerített lovasezrede átpartolt a forradalmárokhoz. A felkelők folytatják előnyomulásukat Sao Paulo ellen. A szövetségi kormányhoz hű államokban holnap jár le a tartalékosok bevonulásának határideje. A jelentkezést és bevonulást elmulasztókat katonaszökevényeknek deklarálják. Szövetségi kormánykörökben biznak abban, hogy a behívottak katonai kötelezettségüknek eleget fognak tenni s ez esetben már rövidesen erős csapatokat vethetnek harcba a forradalmárok ellen.

Newyork, október 15. Buenos Airesből érkezett jelentések szerint Parana állam határvidékén öt óras harc folyt a brazil kormánycsapatok és felkelők között. A forradalmárok győztek Florianopolis várost, a kormánycsapatok erős bázisát a felkelők erős tüzéséig tűz alatt tartják. A forradalmárok gázbombákat is használnak támadásaiknál. Santa Catharina állam partvidékén a folytonos légi támadások és bombázások miatt a hajóforgalom teljesen szünetel. A rio de janeíri szövetségi kormány a külföldi államok követeinek tudomására hozta, hogy a felkelők kezén lévő brazil kikötőket blokálni készül s ezért nem ajánlja e kikötőknek élelmiszerekkel, vagy hadianyagokkal való megközelítését.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Elkkelink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A Haggibbor teniszesezők és vívók folyó hó 19-én délután félöt órai kezdettel a Newyork-éttermében tartják meg ezidei első teadélutánjukat, melyre, miután külön meghívók nem küldettek szét, úgy a tagokat, mint vendégeket ez-után hívja meg a Rendezőség.

— Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári csoportja folyó hó 16-án, csütörtökön este 8 órakor a szövetség helyiségében választmányi ülést tart, amelynek tárgysorozatán a delegátusválasztások s a szövetség áthelyezésével kapcsolatos kérdések szerepelnek. Külön meghívók nem lettek kiküldve. A választmány összes tagjait ezután hívja meg s kéri megjelenésüket a helyicsoport Vezetősége.

— A kolozsvári automobilklub nyilatkozata a feleki motorkerékpár katasztrófaról. Kaptuk a következő levelet: A feleki motorkerékpár-verseny egyik szerezésénél járt résztvevőjének fivére, egy helybeli magyar lapban megjelent levelében igazságtalanul hanyagsággal vádolja meg a verseny rendező-bizottságát. A cluji kerületi Automobil-Club a legösszegebb sajnálatát és részvétét kifejezve a balesetet szenvedett motorkerékpáros iránt, kötelességének tartja, — anélkül, hogy polémiába akarna bocsátkozni — az igazság kedvéért a következőket leszögezni: A versenyt megelőző napon folyó év szeptember 28-án Carol Gianone motorkerékpáros összeütközött a feleki uton kapitány Pontiac gépével és súlyosan megsebesült. A kérdéses eset nem tulajdonítható a nevezett lapban megjelent cikkben felhozott okoknak, amennyiben nem a versenypályán, hanem a feleki uton, a starttól körülbelül egy kilométernyi távolságra történt, ott, ahol a cluji Automobil Club szerveinek semmiféle hatáskörük nem volt. **Dr. Fabius, az Automobil Club elnöke.**

— Tettenért betörők. A kolozsvári rendőrség ma délelőtt letartóztatta Sarkadi Tibor és Siskala Dénes évek óta körözött betörőket, akik ma délelőtt a Kossuth Lajos uca 2. szám alatt kabátolvasásokat követtek el. A rendőrségi kihallgatás során a betörők több más betörést is beismertek, amelyeknek tetteseit már régen keresi a rendőrség. Kihallgatásuk után, a holnapi napon fogják őket átkísérni az ügyészségre.

— Ellopták a biciklijét. Ma délelőtt megjelent a rendőrségen Gergely Mózes kolozsvári lakos és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik biciklijét ellopták. Gergely az egyik Deák Ferenc ucai üzletbe ment és mig dolgát elintézte, biciklijét a járdán hagyta kint. Mire kijött, kerékpárjának nyoma sem volt. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— A Pata ucai lakók küldöttsége a városnál. A Pata ucai lakók egy küldöttsége jelent meg ma délelőtt a városházán, ahol Tuffli alpolgármester előtt tarták fel panaszukat. A küldöttség előadta, hogy amióta a Pata ucai csatornázást és a munkálatokat tökéletesen nem fejezték be, kibírhatatlan sár és piszok lepi el az ucait. Az alpolgármester ígéretet tett, hogy Mihali polgármester elé terjeszti panaszukat.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No 9

Fióktintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betten, Cehul-silvaniei-Szilágyoseh, Jibou-Zsibó, Zalău-Zilah

Affiliált intézetek: a Nagynyedi "Kisegítő" Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagynyed és ennek Uioara-Marosújvári fióktintézet.

Saját tőkét 60 millió lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Áttalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban nszközöl.

Engedélyezett devizahely.

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

Mai kimutatásunkat itt adjuk:

Buzias:	
Neu Goldschmidt	200 lej
Ábrahámovits Benjámin	100 "
Löwinger	100 "
Guttman Etel	100 "
Steik	100 "
Otto Haas	100 "
Moisi Uteai	100 "
Brasch Simon	100 "
Brasch Lázár	100 "
Brasch Ernő	100 "
Dr. Forgács	100 "
Dr. Scheiner	100 "

Chilau:	
Izraelita Hitközség	3.340 lej
Leova:	
Rabin Guttmann	5.500 lej
Sat.-Sároca:	
Moise Ziglermann	3.600 lej
Baia-Mare:	
Josif Tiper	6.200 lej
Cluj:	
Akademit Barisszi	1.000 lej
Összesen:	20.940 lej
Eddig kimutatva:	1.508.455 lej
Gyűjt. eddigi összege:	1.529.395 lej

— A római mezőgazdasági intézet fennállásának huszonöt éves jubileumát ünnepelték. Rómából jelentik: A király, Mussolini miniszterelnök, a kormány tagjai és a diplomáciai kar, valamint a világ minden részéből összesereglett delegátusok előtt tegnap ünnepelték a Capito-leumon a római nemzetközi mezőgazdasági intézet fennállásának huszonöt éves jubileumát. Az intézet kormányzójának beszéde után Mussolini üdvözölte az egybegyűlteket az olasz kormány képviselőiben. Utána a Népszövetség kiküldöttje, Zumetta venezuelai delegátus, a szeptemberi tanács elnöke mondott beszédet.

— Autók sorozása. A kolozsvári hadkiegészítő parancsnokság a következő hirdetmény lekötésére kérte fel lapunkat: „Figyelmeztetjük az autók, autóbussz, teherautó és motorbiciklitulajdonosokat, hogy feltétlenül jelenjenek meg a kolozsvári rendőrprefektúra által kitűzött gépjármű ellenőrző szemlén, mert ellenkező esetben forgalmi engedélyüket bevonják és a katonai rekvirálási szabályzatok alapján büntetésben részesülnek.”

— Megjelent a „Vidám nyelvgyakorló” októberi száma. Ennek a kitűnően szerkesztett román-magyar folyóiratnak második száma teljes mértékben igazolja az első számmal kapcsolatos megállapításunkat: nagyszíri segédesszék azok részére, akik valamilyen nyíre már bírják a román nyelvet és ebben gyakorolni és továbbképezni akarják magukat. Színes újságírókkel, anekdotákkal, viccekkel kiegészül a lovassóba a legszükségesebb és a mindennapi életben használatos szavakat, nyelvtani szabályokat, jellegzetes kifejezéseket, olyan fordítási módszerrel, hogy az lovasó román tudása minden egyes oldallal megerősítést nélkül is tetemesen gyarapszik. A magyar fordítás olyan természetű, hogy annak románra való visszafordítása nemesak a tanultak kontrollját nyújtja, hanem egyben szórakoztat is. Szerkesztői üzenete felvilágosít az olvasók nyelvi természetü kérdéseire, azonkívül egy most nagyon aktuális adóhalasztást kérő folyamodványt is közöl. A folyóirat előfizetési díja egy félévre 100, egész évre 200 lej és az Uj Kelet kiadóhivatala utján is megrendelhető.

— Az ingatlantulajdonosok az adóelhajtások enyhítését kérték. Bukarestből jelentik: Ma délután az ingatlantulajdonosok egy küldöttsége jelent meg a miniszterelnökségen, amely memorandumában arra kérte a miniszterelnököt, tegye meg a szükséges intézkedéseket a bankamat leszállítása, és a adóterör enyhítése érdekében. A miniszterelnök megígérte a küldöttségnek, hogy tanulmányozás tárgyává teszi az ügyet és rövid időn belül megadja a választ a memorandumra.

— Voicu Nitescu átvette a közlekedésügyi minisztérium vezetését. Bukarestből jelentik: Voicu Nitescu, az új közlekedésügyi miniszter ma átvette hivatalát Manoilescu jelenlegi kereskedelemügyi miniszterrel. Voicu Nitescu bemutatkozó beszédében hangsúlyozta, hogy bár nem szakember, teljes erejével azon lesz, hogy a vasut működését normalizálhassa, mert a jó vasut az alapfeltétele az ország konszolidációjának.

— 140.000 munkás szüntette be tegnap a munkát 276 német fémipari nagyüzemben. Berlinből jelentik: Reggel 276 fémipari nagyüzemben megáll a munka, mert a munkásság proklamálta a sztrájkot. A munkabeszüntetés oka a munkaadók 15 százalékos bérlészállítás iránti követelése volt. A sztrájk mintegy száz-negyvenezer munkást érint.

— A dési Aviva-Barisszia estélye. Szombaton 9 órai kezdettel rendezi a dési Aviva-Barisszia műsoros táncestélyét a kolozsvári Hitachdut Haavoda közreműködésével. Az estély jövedelme jótékonycélokra, elsősorban a borsai tüz károsultak felszámolását szolgálja. A műsoron a következő számok szerepelnek: Prolog: Hirsch Margit. Enekes tánc-duett: Hirsch Szuri és Klein F. „A két antiszemita” című jelenethet Ankraut, Schwartz és Nussbaum szerepelnek. Ezenkívül még két rövid színdarab szerepel az estély műsorán, amelyet szavalatok és balett-számok egészítenek ki. Szerepel végül az estélyen a Hitachdut Haavoda énekkara is. Az estélyt nagy érdeklődés előzi meg.

— Örömet szereznek a népszerű Fritz Dörge Bank. Wien, I. Kertner-Strasse 43-49. sorsjegyei. A huzások küszöbön vannak.

— Iskolai szünetet rendeltek el a király születésnapjára. Bukarestből jelentik: Csütörtökön, október 16-án van a király születésnapja. A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint ezen a napon az összes iskolában szünetel a tanítás és a növendékek egyházaik templomaiban istentiszteletet vesznek részt.

— Urológiai, vese-, hólyag- és végbél-betegknél a természetes Ferenc József keserűviz gyorsan csökkenti a székelési zavarokat. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferenc József viz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A francia kereskedelmi minisztert ünneplik Budapesten. Budapestről jelentik: Flandin francia kereskedelemügyi miniszter tiszteletére a magyar-francia kereskedelmi kamara tegnap délután teát adott, amelyen politikai és diplomáciai kitüntések nagy számban jelen tek meg. Flandin tegnap este Bethlen Margit grófnő vendége volt.

— Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár R. T. folyó hó 15-én átköltözött a Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 7. szám alá.

— Elhalasztották a kolozsvári postai selyemcsempészek ügyének tárgyalását. Még élénken emlékeztében él az újságolvasó közönségnek a kolozsvári postahivatalnál történt nagyarányú selyemcsempészes, amely a rendelkezéseket eszközölő ismert kereskedőknél kívül a posta több főtisztviselőjét is súlyosan kompromittálta. A közel másfél év óta huzódó ügyben a postatisztviselőket megvesztegetés vádjával fogták perbe. A kolozsvári törvényszék második székéioja előtt október 15-én tüzték ki tárgyalásra a szenzációs bűnpert, amelynek tárgyalását azonban a tanuk távollmaradása miatt a védelem és vád kérsére elnapolták.

Figyelem!

A zárdaceai zsidó-templommal szembenben, Schechter Ábrahám-féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle imakönyvek, Machszor, stb. magyar és német fordítással, valamint új kiadású és antik könyvek,

TALLESZÉK

gyári áron. Mzize, Tfilin és más imaszerek en-gros és en-detail legelősebb áron **Schächter Ábrahám Oradea**

Magyar Színház

Egy lány aki mer

Szenzációs vigjáték-ujdonság!

— A Habsburgok utja Vilmos császártól Briandig. Szemere Pál, az ismert nevű bécs magyar újságíró és Erich Czech, a bécsi Stunde című lap munkatársa, szenzációs érdekességű könyvet írtak, amely a bécsi Amalthea-Verlag kiadásában „Habsburgs Weg von Wilhelm zu Briand” címen fog megjelenni. Ez a könyv, mely a háboru után memoár-irodalom egyik legszenzációsabbjának ígérkezik, gróf Erdődy Tamás, IV. Károly király legbizalmasabb barátjának memoárjai alapján, a tragikus véget ért utolsó Habsburg-király és császár életét mutatja be, — a magyar és osztrák forradalom kitörésétől egészen a magyar királypuces összeomlásáig, illetőleg Károly király és császár haláláig. A memoárok annál is inkább értékesek, mert gróf Erdődy Tamás birtokában van mindazoknak a dokumentumoknak, amelyek bizonyítják, hogy Károly király milyen hallatlan erőfeszítéseket tett annakidején a küllön-béke érdekében. Ugy Szemere Pál mint Erich Czech kitűnő újságírói kvalitásai, melyekkel az eseményeket szinte drámai érdekességgel vázolják fel, biztosítják a könyv hatalmas sikerét. A könyv méltóságára egyébként annakidején még részletesen visszatérünk.



MAJDNEA

ingyen

olvashatja Ön a magyar, román, német, francia, angol írók világhírű munkáit eredetiben, vagy kitűnő fordításokban, ha az Uj Kelet előfizetője. — Iratkozzon be még ma a

30.000 csereköttel rendelkező

DANTE

kölcsönkönyvtárba

hol mint ezen lap előfizetője csupán HAVI 40 lejt kell fizetnie, mely összegért korlátlan cserelési joggal olvashatja a világirodalom leghíresebb műveit és ujdonságait. — Aki nem előfizetője ennek a lapnak, az havi 60 lejtért olvashat a fenti feltételekkel. — Vidékre naponta postacsomag szétküldésr cserekönyvekkel (kilogramonként 4 lejtért). Ismertető ingyen. Komplet katalógus az összes könyvekről (5 nyelven) 25 lej.

Dante kölcsönkönyvtár
 CLUJ, Str. Jorga (volt Jókai uca) 5

Amerik

A közgazd

Alig van n forradalmak hozná a távirban kezdődött azután ártérj masabb gazdnára. A hogy most kban, közben Panamában kormánycsapat özt Cubában A forradal politikai okok fegyvert fogt választás halcuban az, ho volt, Argen erélytelen. azonban más főbb ok az ság. Délamer országok, am dasági válsá mok. Bolivi szazaléka a meinek három cukor, réz és Argentina fő za, bőr és a árainak esése egyik napról munkanélküli ismeretlen fo a munkanélküi éhséget ered szágoknak in lakossága ne hogy a gazd mányozzák-e akiket sokkal mint a nagy vényeseket.

A másik ok dalmának az matlanság, a pei az amerik néznek. Az U mon érezteti a ó magasabbre gyobb mérték valamennyi d gyont éri ko lási jogok és Egyesült Alla ból alakult k vannak.

Akarmenny forradalom, e változtatni, me nyok nem né Unió elismer, merésnek az életének és v hányszor a f rán északame tartóztatnak, fiskálják. köz napon belül intézkedéseit tani.

Ez az egyik mas forradal

Uj von

Ezen lap elő

Kedvez

Kedvezmény (menet kivétel kiadóhivatala

Magy

N K

előfizetésre az kinttől a színhájsz

PAR

szemben a E oldalával

Amerika nem paradicsom a kivándorlók számára

A közgazdasági válság megnehezíti a kivándorlók boldogulását

Alig van nap, hogy Délamerikából forradalmak és forrongások hírére ne hozná a táviró. A forradalom Bolíviában kezdődött, Peruban folytatódott, azután átterjedt Délamerika leghatalmasabb gazdasági pillérére, Argentínára. A jelentések arra vallanak, hogy most kitörés előtt áll Braziliában, közben elkergették a kormányt Panamában és uccai hareok vannak kormányzatok és összeesküvők között Cubában.

A forradalom győztesei mindenütt politikai okokból indokolják azt, hogy fegyvert fogtak. Bolíviában az elnökválasztás halogatása volt az ok, Peruban az, hogy a kormány korrump volt, Argentínában, hogy az elnök erélytelen. A forradalmak alapokai azonban másban keresendők. A legfőbb ok az általános gazdasági válság. Délamerika államai nyeresztermelő országok, amelyek jobban érzik a gazdasági válságot, mint az ipari államok. Bolívia lakosságának nyolvan százaléka a cinból él, Peru jövedelmének háromnegyed részét a gypaju, eukor, réz és petróleum szolgáltatja, Argentína főjövedelmi forrása a buza, bór és a hus. A nyeresztermékek árainak esése ezekben az államokban egyik napról a másikra ezeket tesz munkanélkülivé és mert itt majdnem ismeretlen fogalom a takarékoság — a munkanélküliség nyomorúságot és éhséget eredményez. Ezeknek az országoknak indián és afrikai keverék lakossága nem sokat törődik azzal, hogy a gazdag nagybirtokosok kormányozzák-e vagy pedig a katonák, akiket sokkal közelebb érez magához, mint a nagytőkés gyárosokat és ültvényeseket.

A másik oka a megismétlődő forradalmaknak az a féltékenység és bizalmatlanság, amellyel Dél-Amerika népei az amerikai Egyesült Államok felé néznek. Az Unióbeli yenki lépten-nyomon érezteti a délamerikaiival azt, hogy ő magasabbrendű ember és a legnagyobb mértékben kihasználja azt, hogy valamennyi délamerikai államban a vagyont érő koncessziók: bányakihasználási jogok és a nagy ültvények az Egyesült Államok polgárainak és ezekből alakult konzorciumnak birtokában vannak.

Akármenyire diadalmaskodik is a forradalom, ezen az állapoton ne mtud változtatni, mert a forradalmi új kormányok nem nélkülözhetik azt, hogy az Unió elismerje őket, már pedig az elismerésnek az ára az amerikai polgárok életének és vagyonának védelme. Valahányszor a forradalmi mozgalmak során északamerikai állampolgárokat lefartóztatnak, vagy ezek vagyonát konfiskálják, közelbel az Unió és néhány napon belül az új kormány kénytelen intézkedéseit visszavonni és megmástitani.

Ez az egyik oka annak, hogy a diadalmas forradalom dacára sem áll helyre

ezekben az államokban a nyugalom.

A másik ok pedig az, hogy pénz és munkaalkalmat az új kormányok sem tudnak szerezni. Hiszen még a régi kölcsönök kamatait sem tudják fizetni. A magas beviteli vámkok, amelyeket egyes délamerikai állam életbe léptet, csak azt eredményezik, hogy a kereskedőosztály fizető és teljesítőképesége is meginog. Az új kormányok takarékoskodni kénytelenek, kénytelenek tehát hivatalnokokat elbocsátani és kénytelenek a katonák zsoldját leszállítani, bár a saját uralmuk érdekében a katonaságra nagyobb szükségük van, mint azelőtt. A takarékoskodás, a hivatalnokok elbocsátása és a munkaalkalmak korlátozása

ujabb forradalmi energiákat termel ki, úgy, hogy akárhány forradalom győz is, a délamerikai államokban nem lesz addig rend és nyugalom, amíg a gazdasági viszonyok jobbra nem változnak. Minthogy pedig az ujjában megszigorított északamerikai bevándorlási tilalom miatt igen sokan vándoroltak ki Jugoszláviából is Dél-Amerikába, fontos, hogy a jugoszláviai közvélemény tisztán lássa a délamerikai viszonyokat. Az Unió most újból korlátozta a bevándorlást, arra kell tehát számítani, hogy tavasszal, amikor az itteni munkanélküliség miatt is sokan vesznek vándorbotot a kezükbe, újabb invázió indul meg Dél-Amerika felé.

Tudatában kell tehát lenni mindenkinek, aki kivándorolni készül, hogy egyet len délamerikai állam se adhat biztos egzisztenciát és megbízható területet a munkára, azok, akik kivándorolni akarnak, terveik és elgondolásaik közül hagyják ki a délamerikai államokat.

KÖZGAZDASÁG

December 14-én nyílik meg Bécsben a nemzetközi hitelvédelmi kongresszus és kiállítás

Bécs, október 15. December 14—18. között a kereskedelmi tudósító, hitelvédelmi és inkasszó-szervezetek világkongresszust tartanak az osztrák fővárosban.

Ez lesz az első ilyen kongresszus és három kontinens kiküldöttjei vesznek részt rajta. A kongresszussal kapcsolatban kiállítás is lesz, amelyen többek között be fogják mutatni az amerikai értesítő könyveket, az ugynevezett „fekete listákat”, hivatalos váltóóvásokat, törvényes lapokat, amelyek perekről és végrehajtásokról tudósítanak, fekete könyveket, amelyekben chiffre kulccsal a nehéz fizetők nevei soroltatnak fel, hitelvédelmi újságokat, amelyek a hitelezés körül beállott fontosabb információkat közlik, végül napi és szaklapokat, melyek figyelmeztető listákat és az

„Ovatosság a hitelezés előtt” című rovatot közlik.

A „Hitelvédelmi segédeszközök nemzetközi kiállítása” keretén belül ama üzleti és üzemi nyomtatványok lesznek bemutatva, amelyeket az információsok használnak. E kollektív kiállításához csatlakozik egy információs nyomtatványverseny, továbbá a normálüzleti nyomtatványok beszerzése az információs szakma részére, mely által egy olcsóbb, gyorsabb és értékesebb információ-adás elérhető lesz.

A világkongresszusról közlebbi felvilágosítást ad a „Weltkongress der Kredit-schutz-Institutionen und Incasso-Organisationen” Wien, VI. Mariahilferstrasse 71.

A jövedelem alapján nyolc osztályba sorozzák az adózókat és egyszerre 3 évre vetik ki az adót

— Milyen lesz az új tervezet —

Bucurest—Bukarest, október 15. Megírtuk, hogy az ország kereskedelmi érdekeltségének fellépésére a pénzügyminisztérium tanulmányozási bizottsága hír szerint magáévá tette azokat a kivánságokat, amelyeket az adózási rendszer megváltoztatása iránt hangoztatnak.

Allítólag a minisztérium már javában dolgozik az egyenesadótörvény módosításán.

A tervezet szerint az adó alá eső jövedelmet évente állapítják meg visszamenőlegesen. A kereskedelmi és iparvállalatok, egyéni cégek, közkereseti társaságok, a korlátolt felelősségű tár-

saságok, valamint a kézműiparosok és más foglalkozásuk — a szabadfoglalkozásuk kivételével — jövedelmi adóját a következő tarifa szerint állapítják meg:

Az első osztály, amelybe az évi 30 ezer lejnél nem magasabb jövedelműek tartoznak, évente 1000 lej adót, 30 ezer-től 40 ezer lej jövedelemig terjedő második kategória 3500 lej adót, a 40 ezer-től 50 ezer lejig terjedő jövedelmű harmadik csoport 4500 lej adót, 50 ezer-től 100 ezer lejig terjedő jövedelemmel rendelkező kategória 7500 lej adót, 100 ezer-től 200 ezer lej jövedelemig 15 ezer lej adót, 200 ezer lej-től 300 ezer lejig 25

Szerencsés jövőt, nyugodalmat, boldogságot szerez magának ha megnyeri a főnyereményt

HUGO HORWITZ & Co. WIEN

cégnél Franz JosefsKai 65

800.000 Silling = 20,000.000 Lei

Az osztrák osztálysorsjáték a világ legkedveltebb sorsjátéka

84.000 Sorsjegy 42.000 Nyeremény

Rendeljen azonnal és szerencsét csinál.

Nyeremények: 500.000 Sill. — 12.500.000 Lei, 300.000 Sill. — 7.500.000 Lei. Kétszer 100.000 Sill. — 5.000.000 Lei. Kétszer 80.000 Sill. — 4.000.000 Lei. Kétszer 60.000 Sill. — 3.000.000 Lei. Háromszor 40.000 Silling

3.000.000 Lei és számos más nyeremény összesen

13.406.000 Silling — 335.130.000 Lei

Az I. osztály húzása november 18—20 (1930)

Minden rendelést azonnal végrehajtunk. Fizetés a sorsjegy vétele után.

Húzás után azonnal küldünk a hivatalos húzási jegyzéket

Sorsjegyárak: Egész: Sill. 48 — 1.200 lej, Fél: Sill. 24 — 600 lej, Negyed: Sill. 12 — 300 lej. Inklusive portó.

Ezren és ezren nyernek évről évre a népszerű

Fritz Dörge

Wien I-k. Kärntner Strass 43-49

banknál vásárolt sorsjegyeken. *Miért nem akar Ön is egyszer ezen szerencsések közé tartozni?*

Sorsjegyárak: egész 1200 Lei, fél 600 Lei, negyed 300 Lei. Nincs előrefizetés. Az összegek a sorsjegyek vétele után a húzás kezdete előtt utalhatók át. Megrendelését eszközölje lehetőleg azonnal. A sorsjegykészlet rohamosan apad.

ezzer lej adót, évi 300 ezer lejtől 400 ezer lejig terjedő jövedelem után 45 ezer lej adót fizessenek.

Ezen a nyolc kategórián felül van még egy kilencedik csoport is, amelybe az évi félmillió lejnél nagyobb jövedelmek tartoznak. A félmillión felüli összeg után 50 ezer lejenként 500 lej legyen az adó. Az összes kategóriák adó alá eső jövedelmét 3 évenként fogják megállapítani.

MEGHIVÓ. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa

rendkívüli ülését *október hó 18-án (szombat) este 8 órakor* fogja meg-

tartani a Kamara közgyűlési termében (Calea Victoriei 51. sz. II. eme-

let) a következő napirenddel: 1. Az ülés megnyitása. 2. Ingatlan vásárlása egy megfelelő ház építésére. 3.

Esetleges indítványok, melyeket kérünk a kamara titkári hivatalához írásban benyújtani. A kereskedelmi

és iparkamara törvény módosításáról szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szak. értelmében az Igazgató

Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatik, a 15.

szak. 1. bekezdése szerint pedig *azok a tanács tagok, akik 3 havi ülésen egy-*

folytában nem vesznek részt, szabály-szerű szabadság nélkül lemondottak-

nak tekintetnek és a tanács helyüket üreseknek nyilvánítja. Ha a tagok a

fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az

Igazgató Tanács *1930 október 19-én (vasárnap délelőtt 10 órakor* ugyan-

azon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az

esetben is, ha a tagok csak egy-egy részre jelennek meg. Cluj, 1930 ok-

tóber 13-án. Elnök Ing. I. F. Negrutiu sk. Főtthár: Nicolae Căciulă sk.

NÉMETORSZÁG ÖTSZÁZMILLIÓ MÁRKÁS KÖLCSÖNT KAPOTT. Ber-

linből jelentik: Tegnap este aláírták az északamerikai bankársoport és a német

birodalmi bank képviselői között létrejött szerződést, amely szerint az ameri-

kai bankok Németországnak ötszázmillió márkás kölcsönt folyósítanak. A köl-

csönt beruházásokra fordítják.

MEGHIUSULT A CIPŐFÜZÖKAR-

TELL. Bukarestből jelentik: Az ország cipőfűzőgyárosai a napokban összeültek

Bukarestben, hogy kartellbe tömörüljenek. A tárgyalások azonban nem vezet-

tek eredményre és a kartell nem jött létre. A gyárak most harcot indítottak

egymás ellen és lementek az árakkal.

ANGOL NAGYIPAROSOK ROMANIÁBAN. Bukarestből jelentik: Londonból érkezett jelentés szerint legköze-

lebb egy angol nagyiparosokból álló delegáció érkezik Romániába, hogy az

angol-román áruforgalom kiépítésének lehetőségeit tanulmányozza. A delegá-

ció, amely a kormány védelge lesz, egy hetet tölt az országban.

Uj! Megnyílt Uj!

HOTEL-NORD

szálloda

BUKAREST, CALEA GRIVITEI 69

(az északi pályaudvar mellett)

Teljesen új épület, modern confort, hideg és meleg víz, fürdőszoba, központi fűtés, lift. — Telefon 332-84. — Nagyon mérsékelt árak. — Utazók árkedvezményben részesülnek

Uj kedvezmény vendégeknek

Ezen lap előfizetőinek megelégedésére

nyújtott

20%

kedvezményt szobaárainkból

10%

kedvezményt olcsó éttermi árainkból (menü kivételével) módunkban van az UJ KELET kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni

Magyar Kir. Operaház

Nemzeti Színház

Kamara Színház

előadásaira szóló mérsékelt árú jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és színhájsjegy rendelését két-három nappal előbb velünk közölni.

PARK SZÁLLODA

Budapest

szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocsi költség.)

ék-ujdonság!

tja Vilmos császárné Pál, az isztari újságíró és Stunde című lap és érdekeségű bécsi Amalthea Habsburgs Weg címen fog megírni a háboru utáni legszeszenciós gróf Erdődy Taly legbizalmasabb alapján, a trahabsburg- királyja be, — a malom kitorrésztől lypuces összeomlás király és császárok annál is in gróf Erdődy Tandazoknak a do-nyok bizonyítják, ilyen hallatlan nakidején a kü-ly Szemere Pál, a újságírói kva-reményeket szin-vel vázolják fel, almas sikerét. A bként annakide-szátérünk.



zen

ar, román, né-írók világhírű gy kitűnő for-Kelet előf-be még ma a

rendelkező

TE

vtárba

fizetője csupa-tnie, mely ósz-erelési joggal odalom leghire-ságait. — Aki a lapnak, az a fenti felté-pona postacso-nyvvekkal (ki-Ismerhető in-ógus az összes ven)25 lej.

könyvtár

Jókai ucca) 5

Színház—Művészet

Kátyuba jutott az idegennyelvű hangosfilm

A szakemberek az első perctől kezdve tisztán látták, hogy a hangosfilm nagy kavargást fog előidézni a filmgyártásban és az egész moziéletben. És amíg a közönség lelkesen tapsolt az első hangosfilmeket, a filmgyárak párnázott ajtáju irodáiban nem tudtak igazán örülni a sikernek, mert jól tudták, hogy ez a valóban grandiózus találmány még sok bajnak a kufforrásra lesz. A sajtónba is heves polemikák indultak meg a hangosfilm körül és a filmesztétikai szempontok mellett elsősorban is a film nemzetköziségét féltették a tisztánlátók a filmszallagra fotografált párbeszédektől.

Az események az aggodalmaskodókat igazolták. Csak arra a hatalmas belső átalakulásra kell gondolni, amit a hangosfilm okozott egész megrázkódtatásszerűen a filmszakmában és amely jórészt kieserelte a filmgyárak egész művészi személyzetét. A legnépszerűbb filmszínészek és színésznők voltak kénytelenek hátat fordítani a fehér vászonnak, mert nem tudtak megbirkózni a mikrofonnal, nem bírták hanggal. A régi szcenárium-írók helyett is új emberekre volt szükség, akik épkezláb dialógusokat tudnak írni. Új rendezőket kerestek, akik összetudják egyeztetni a film hangosságát a filmszerűséggel. Szóval az egész vonalon új emberekre van szükség, ami még nem volna baj, a hiba csak ott van, hogy a megfelelő embereket eddig csak igen kis részben találták meg, amint hogy nem is lehetett márról holnapra egy egész új színész, író és rendező-garnitúrát beállítani. Ennek a következménye azután, hogy kényszerűségből a legtöbb hangosfilmet a németfilmek jól bevált eszközeivel és embereivel csinálják, ami természetesen a hangosfilm rovására megy, mert ami bevált a némafilmben, az még nem okvetlenül jó a hangosnál, ennél az új művészi kifejezési formánál.

Amint az események bizonyítják, ennél is sokkal veszedelmesebb a filmre nézve nemzetköziségének megszünte. Prágában nemrégiben napirenden voltak heves tüntetések a német beszélőfilmek ellen, amelyeket a mozik kénytelenek is voltak levenni műsorukról. Ugyanekkor Budapesten a szingagatók és színészek követelnek erélyes rendszabályokat a német hangosfilmek ellen, statisztikai adatokkal bizonyítva, hogy a magyar főváros szórakozóhelyeinek alig egyharmadában folyik magyar nyelvű előadás. Hasonló jelenségek tapasztalhatók sokfelé másutt is szóval szovizista front van kialakulóban az idegen nyelvű hangosfilmek ellen és ezzel párhuzamosan üzleti védekezés is a színházak részéről. Minél a két szempontot meg lehet érteni, segíteni azonban alig lehet ezeken a nehézségeken.

A filmgyárak már rég tisztában voltak azzal, hogy előbb-utóbb reakciót fog kiváltani, ha csupa német és angol nyelvű hangosfilmmel özönlik el Középeurópa államait. A versenyben az angol beszélőfilmek természetesen hamarosan lemaradtak, mert hiszen az angol nyelvet Középeurópában még sokkal kevesebben értik, mint a németet és ezért az amerikai filmgyárak az európai kópiákon beírják néhány dalszöveggel és kísérőzenével, dialógussal azonban már mind ritkábban kísérleteznek. A német filmgyárak ezzel szemben ontják a száz százalékos beszélőfilmeket, amelyeknek van is könségük, a nemzeti érzés és az üzleti érdek azonban most hevesen tiltakozik térdhódításuk ellen. A filmvállalatok felkészültek ugyan erre az eshetőségre is, azonban mégsem tudják gyökeresen orvosolni a bajt.

Mert az a kísérlet, hogy egy-egy

amerikai, francia vagy német filmgyár évenként egy-két jugoszláv, csehszlovák, lengyel vagy magyar nyelvű verziót készít hangosfilmjeiből természetesen csak fél megoldás. Mit jelent ez a csepp az idegennyelvű hangosfilmek tengerében? Legfeljebb csak arra jó, hogy kinyissa a szemnyelvű hangosfilmet. A filmgyárak részéről pedig már az is nagy anyagi áldozat, ha a kisebb nyelvetterületek részére évenként egy-két filmet készítenek, arra, hogy minden hangosfilmet valamennyi nemzet nyelvén megcsinálják, gondolni sem lehet.

A film többek között éppen abban különbözött lényegesen a színházról, hogy mérhetetlen anyagi eszközök és művészi lehetőségek álltak rendelkezésére. Százazreket, sőt milliókat fektetnek be egy nagy filmbe és a világ legkiválóbb művészeit szerződtetik a szerepek eljátszására, hiszen a film, amelyet az egész világon pergetnek, bőségesen behozza a legnagyobb előállítási költségeket is. Ha azonban tiz-husz nyelven kellene elkészíteni ugyanazt a hangosfilmet, akkor ezek a költségek már olyan horribilis mértékben emelkednének, hogy egészen bizonyos lenne a ráfizetés, nem is szólva arról, hogy esetleg nem állna rendelkezésre minden zerep részére a teljesen megfelelő színész. Ugyanezek a szempontok akadályozzák meg azt is, hogy a kis államok maguk állítsák elő, saját nemzeti nyelvükön hangosfilmszükségletüket, mert hiszen mihelyt nem az egész világ számára készül a film, hanem csak egy kis nyelv terület részére, akkor a filmgyártás azonnal megszűnik rentábilis vállalkozás lenni és a művészi igények veszedelmes lefokozása mellett is milliók ráfizetések fenyegetik. Ezt a kérdést tehát mindenképpen nehéz úgy megoldani, hogy a kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon.

A hangosfilm kátyuba jutott. Ha szépen startolt gépkocsija ki tud jutni szerencsésen ebből a kátyujából, akkor a hangosfilm kiállta a legnehezebb erőpróbát. De ha nem akkor alighanem azoknak lesz igazuk, akik a most lejátszódo eseményektől a néma film diadalmas restaurációját várják.

Marsi Gizi felpofozza Földényi Lászlót

Akik ma délelőtt a Magyar Színház nézőterén ültek, a próbát figyelve, kínos jelenetek lehettek tanui. A színpadon Marsi Gizi és Szentgyörgyi Mária valami esendes dialógusban voltak elmerülve, amikor gyanútlanul belépett Földényi László, a társulat hőszerelemese. A következő pillanatban Marsi Gizi nekiment Földényi Lászlónak.

— Miért néz engem ez az ember? — kiáltotta Marsi felháborodva. Szentgyörgyi esendesítve válaszolta Marsinak.

— De kérlek, azt sem tudja, hogy a világon vagy.

Marsi azonban nem nyugodott meg. — Folyton rámevet ez az ember! — mondotta ingerülten és már meg is indult Földényi felé, aki zsebredugott kézzel állt a színpad közepén és kétségbevonhatatlan érdeklődéssel figyelte Marsi Gizit.

Szentgyörgyi kétségbeesetten felsikoltott, de ekkor Marsi Gizi már odaért Földényihez, mielőtt az még sejtette volna, hogy mit akar az izgatott színész. És a következő pillanatban Marsi elkiáltotta magát:

— Szentelen!

Ugyanakkor pedig hatalmas pofon esattant el szegény Földényi rokonszenves arcán. Hatalmas botrány kerekedett. Szentgyörgyi Mária és még néhány színész erőszakkal igyekeztek lefogni Marsi Gizit. Beavatkozásukra azonban már nem volt semmi szükség. A szimpaticus naiva igen megszeppent a pofon

után, Földényi pedig álmélkodva állt a szín közepén. Fogalma sem volt szegénynek, hogyan jutott ehhez a pofonhoz?

A kérdés megoldását pénteken este megtudja majd az egész kolozsvári publikum. Ekkor játsszák ugyanis a szezon nagy vigjáték-esteménnyét, amelynek címe: Egy lány, aki mer. Sokat mer: felpofoz egy minisztert, akit eddig nem látott soha.

A Román Opera műsora

Péntek, 1930 október 17-én: Carmen. José szerepében Spiridon Dumitrescuval.

Vasárnap, 1930 október 19-én este: Gian ni Schicchi és Parasztbecsület. Spiridon Dumitrescuval Turidu szerepében.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök: Egy lány, aki mer. (Ujdon-ság először Marsi Gizi, Szentgyörgyi, M. Földényi, Tóth, Forgács. (3. Premiérbérllet Ssz. 20.)

Péntek: Egy lány, aki mer. (Másodszor. 5. B. bérllet Ssz. 21.)

Szombat, vasárnap: d. u. és este Tanase román revütársulata.

Hétfő: Egy lány, aki mer. (Harmadszor. 6. A. bérllet Ssz. 6.)

A világhírű komikus Simay-kvartett minden délután 4 és hat órákor fellép a Színkör-mozgóban.

A Magyar Színház Irodájának közleményel

Egy anya kálváriája. Simay kvartett.

A Magyar Színház-mozi műsorán csütörtöktől ismét nagyszabású műsor kerül bemutatásra. Az amerikai Paramount egyik legkiválóbb alkotása, „Egy anya kálváriája” dráma 8 felvonásban, a főszerepekben Esther Ralston, Jack Holt, Ernest Torence és Louise Dresser, és a kitűnő Simay Jazz-kvartett, új szenzációk számokkal. Ez a grandiózus műsor csütörtökön, pénteken és miután szombaton és vasárnap délután a Tanase-előadások miatt mozielőadás nem lesz, utóljára hétfőn kerül bemutatásra. Helyárak: 20 és 10 lej. Előadások kezdete: 4 és 6 órákor.

Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné, 15 és 10 lejes helyárrakkal.

Vasárnap délelőtt 11 órákor 15 és 10 lejes helyárrakkal matiné lesz a Magyar Színházban. Műsoron „A pavillon titka” detektív történet 8 felvonásban, a főszerepben Stuart Webbs, a Mester-detektív

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZIMŰSORA

Csütörtök és pénteken 4 és 6 órákor: „Egy anya kálváriája” dráma 8 felvonásban. A főszerepekben Esther Ralston, Jack Holt és Louise Dresser. II. A Schimay-kvartett fellépte új műsorral. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai

Csütörtök, okt. 16.

Bukarest. 12: Gramofon.

12.50: Gramofon.

16: Zenekar.

19: Gramofon.

20: Operaest.

Budapest. 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye.

9.30: Hírek.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: A Mándits-szalonzenekar hangversenye.

1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

2.30: Hírek.

4: Rádió Szabad Egyetem.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

5.10: A m. kir. földművelésügyi minisztérium előadásorozata.

5.40: id. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye.

6.50: Göllner Aladár dr. felolvasása.

6.50: Angol nyelvoktatás.

7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása.

7.30: A Nemzetközi Rádió Unió tiszteletére a m. kir. Operaház disz-előadásának közvetítése.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás-

Megvesszük régi román szótárát 150 lejért!

ha megvásárolja tőlünk a legnagyobb, legteljesebb, legkönnyebben kezelhető dr. Chrestesiu-féle négykötetes román-magyar, magyar-román

nagy szótárt

Ara fizve 800, kötve 1000 lej. Ebből jóváírjuk a régi szótár árát 150 lej.

Kérje részletes feltételeinket

Nem nélkülözheti a román nyelvet; Tanuljon meg románul a

100 Ujságcikk alapján románul

című 12 füzetből álló nyelvkönyv b. l. rövid idő alatt játszva elsajátíthatja a román nyelvet. Ára 250 lej.

Tökéletesítse román tudását a

Vidám Nyelvgyakorló

kétnyelvű havi folyóirat segítségével. Szerkesztik dr. Chrestesiu és Déri tanárok. Román-magyar szöveggel ellátott rendkívül szórakoztató illusztrált havilap. Kérjen ingyenes mutatványszámot.

Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya, Cluj

jelentés, hírek.

Majd: Gramofonhangverseny.

Bécs. 19.35: Wolff Fritz kamaranékes hangversenye.

20.30: Eysler: „Művészvér” című operettje.

Berlin: 21. Kamarazene.

Stuttgart. 20: Dalest.

20.45: Ábrándok.

Varsó. 19.55: Gramofon.

24: Spanyol-francia-német műsor-cserehangverseny.

Kattovic. 20.30: Népszerű zene.

22.15: Dalok.

Róma. 20.35: Donizetti: Don pasquale című vigerája.

Milánó. 20.40: Vegyes hangverseny.

Prága. 20: Filharmónikus hangverseny.

Pozony: 19.50: Szórakoztató zene.

Aprohirdetések

Szörme bundákat 3500 és szörme galérok 350 lejtől kaphatók, V. Jánky, Fő tér 22. Udvar.

Szép komfortos 3 szoba, konyha kiadó, azonnal beköltözhető. Hosszu ucca 19.

Intelligens zsidó uri család örökre venne 1—5 éves leánygyermeket. „Kitűnő bánásmód” jellegre.

Melamed elsőrangú tanerő állást keres. Szíves megkereséseket „Tüchtigter Melamed” jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbít.

Román, francia órát ad, középiskolai tanulók instrualását vállalja orvostan-hallgató, esetleg lakás ellenében is. Cím a kiadóban.

Absolvent eines deutschen Gymnasiums mit rumänischen, französischen u. ungarischen Sprachkenntnissen sucht Unterrichtsstunden. Schalom.

A KÖNYVPIAC UJDONSAGAI AL-LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

XIII EVF Cluj—K Október 5691 E

Az Uj Kelet és bánati z Cikkeink ut forrás megj

Kéziratokat és megörzésü

Kormá — fegyve

A német vála néhány hét mutt a Brüning sára az új néme E késlekedésnek nem technikai okai, hanem sok Brüning és kor eredményei alap mel néztek elébe nyitásának s az ezt a félelmet.

Az új kormány előtt, a szélsőségi indítványai pedig egy olyan legjelentékeny mokraták — inkább a magotól az új k

Soha még kor gári kormány — óta — nem vált köztörténetű Brüning-minisztr rőskörül halalos mény ellenfelek lamenteben, mint

Mint maga B ta, eme ellenség veszedelmesbbek melynek a mai korántsem az vo sa, hogy az or hanem minden gazdasági megj lene fáradoznia. szantsága és eg vérszemre-kapott megnyilvánult a tarkított attakogaik a parlamen ján és a tegnap alkalmával rend

Ilyen konstella önbizalomnak, h nak teljességére kormányának, kormányzást és mért lehetőség megjárni, amely között ugyszólva talajra vannak kancellár vállalt nek a jelek szer ad morális és a metországot az a tenni egyenlő le chizálódásával, a lelkekben és adva vannak a

Hogy milyen országban, azt a szantsága és va elsősorban. Hitle egyre jobban fel Cassandra-szerű jelentette, hogy vége előtt olyan változik, amelye lehet majd roba jóslatot ugy Hi nisták részéről a ja alá, hogy a tö

ság és türelmetl gasabb fokához megriadt töke is nyét, hogy a ném találhatja számi Nem kevésbé j tokra az a körül demokraták, akik intranzingenciáj annakidején Br most kénytelen állani, hogy ezá nyilag megments országot megóvj veszélyétől, ami csupán egy bels